

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 27 AUGUSTI 1916.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

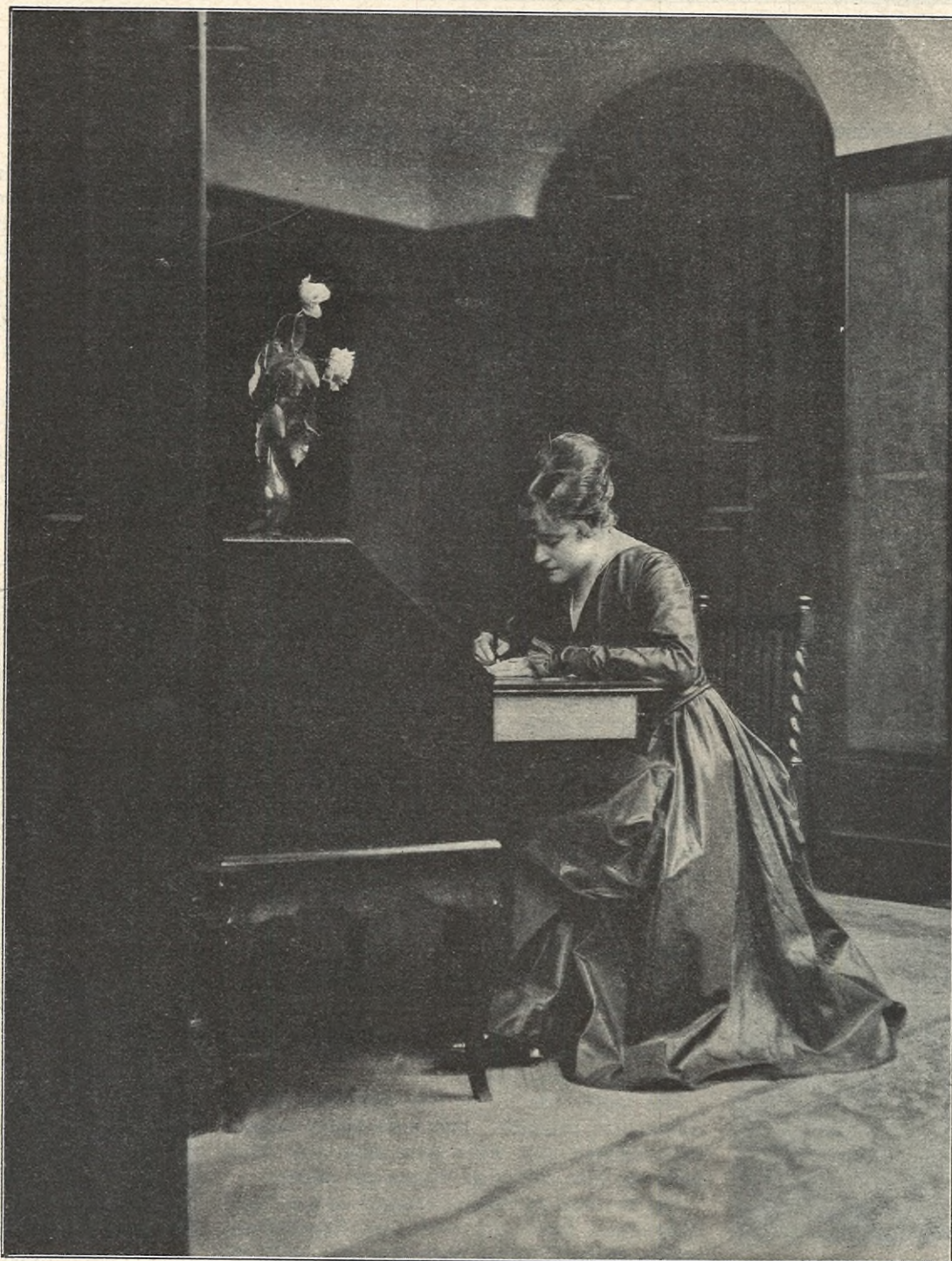
HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ÉLISABETH KREY.

En modern fotografiateljé.

Uno Falkengrens studio i Nordiska Kompaniet.

FOR DE FLESTA gatuflyanerande människor och äfven för de många som ha brådtom, är en fotografilåda på en vägg något som man gärna vill stanna vid. För somliga har inte ens det mest lockande skyltfönster samma fascinerande makt som en fotografers skylt, den må nu hänga i Grönköping eller Paris. Fotografens förmåga att få fram det karaktäristiska hos sin modell eller hans fullständiga brist på uppfattning af att det är en människas själ han skall fånga i ett ögonblick, båda delarna äro nästan lika intressanta att studera, där de ohöljt exponeras för allmänhetens blickar. Grönköpings vanmäktiga försök att af hederliga borgare och landsfolk i helgdagskläder göra någonting ledigt elegant har sin motsats i modefotografens dikt öfver det tema, som hans modell ständigt är för honom och som han ofta banaliserar med några schablonmässiga finter i sin sträfvan att göra hvad man brukar kalla ett "vackert porträtt".

Men det finns en annan kamerakunst, som har satt sig

ETT HÖRN AF STUDIO I NÖRDISKA KOMPANIET.

Foto Uno Falkengren.

före att öfverraska människan i modellen sådan hon framträder i en förtrolig stund, då hon afklädt sig något af sitt konventionella jag och blifvit sig själf för en kort minut. Denna kamerakunst är sedan någon tid företrädd hos oss af bl. a. dr Buergel Goodwin, och i herr Uno Falkengren, som leder Nordiska Kompaniets för någon tid sedan inrättade konstnärliga fotografiska studio, har den fått en värdig representant.

Herr Falkengren är elev af en af världens förnämsta fotografer, von Perscheid i Berlin, och hans fotografier bära också spår af att det är en god skola han genomgått.

Det finns många människor som ha en förskräckelse för fotografiateljéer och som jämställa ett besök hos tandläkaren med en visit hos fotografen.

Men ingenting kan vara mindre skräckinjagande än den gediget eleganta studion i Nordiska Kompaniet. Man åker fem trappor upp i hissen och sliger ut i studion, stilrent möblerad med några få utsökta antika möbler, med takbe-

lysning, som ger hela interiören ett visst samlat lugn. Därifrån träder man in i herr Falkengrens domän, som närmast påminner om en modern salong inredd i 1700-talsstil, sober, men ändå ljus och upp-lyfvande.

Herr Falkengren tar emot hvarje ny kund som om den vore ett nytt konstnärligt problem att lösa. Det gäller framför allt att undvika schablon, och att få den nykomne att känna sig hemmastadd och lägga bort den litet tvungna och besvärade uppsyn, som ibland kan göra det mest tekniskt fulländade fotografi till ett ofing.

Man får vara ganska stor psykolog för att af en fullständigt ny människa i en handvändning få ut personligheten. Trots sin ungdom sitter herr Falkengren inne med en god portion människokännedom och hvad som gör honom så angenäm att ha att göra med som fotograf är det lefvande intresse han strax lägger i dagen för kundens person. Hans tysta, snabba iakttagelse har genast infångat det mest karaktäristiska, det som bör komma fram på bilden. Privatim bekänner han, att hvad som mest intresserar honom utom ansiktet är händerna hos modellen.

— Antag, säga vi till herr Falkengren, att det kommer en icke längre ung dam till er, som först och främst vill se tjugu år yngre ut på porträttet — minst — än hon är i verkligheten, och för det andra endast vill ha bröstbild, så att ni inte får ta händerna med och

Skådespelaren Oskar Johansson vid lutan. Uno Falkengren foto.

Då man betraktar en Falkengrensk fotografi som utgått med sin mästares höga gillande, slår det en hur utomordentligt de olika stofferna framträda på bilden. Liksom 1700-talets stoffmålare jonglerar hr Falkengren med olika slag af materiel i kvinnodräkten. Pälsverk, sammet, siden, matt siden bredvid blankt, chiffon, spetsar, lackskinn i en lifen sko, som sticker fram under en elegant modern kjol och så vidare i det oändliga. Alla dessa olika stoffer komma fullt till sin rätt och ge ökad intresse åt en fotografi. Man kan iakttaga denna egenskap hos herr Falkengrens bilder i porträttet af den sittande damen i

Det goda skall förblifva.

**MÅ ALDRIG VREDEN FÄRGA
din hy och sinnets skärhet,
hur tryggt att i din närhet
blott känna godhet andas!
Må aldrig hatet härja
din lustgårds härligheter!
I dagens små förtreter
låt skämtets löjen blandas!**

**Hvad det är godt att gråta,
hvad det är ljuft att lida,
om trofast vid ens sida
en vän står röd och stilla.
Så ljufligt att förlåta,
att få i storhet gifva;
det goda skall förblifva,
förtä hvad vi gjort illa.**

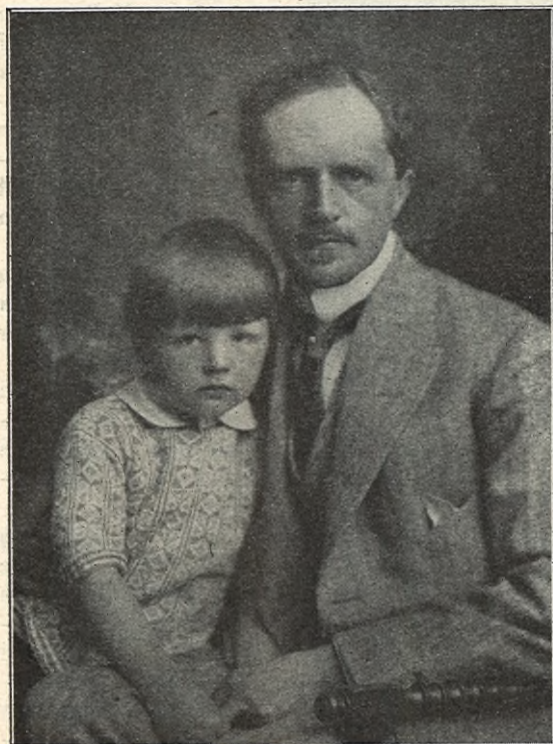
AXEL JOHANSSON.

den pälsbrämade kappan, som vi reproducerat.

Hvad fotografierna evigt experimenterat med är bakgrunden, och sällan har detta problem blifvit tillfredsställande löst. Herr Falkengren har kanske ibland gifvit sin fantasi en smula väl fria tyglar i detta fall, men den lustiga idén att placera en vacker dam mot ett glasskåp, som rufas in spindelnätsformigt genom de infattade rutorna, så att hon blir som en spindel, midtpunkten i nätet — och en mycket tilldragande midtpunkt, hör till de lyckliga.

Med det heliga allvar som herr Falkengren visar för sitt yrke eller — hvarför inte — sin konst — kommer han säkert att gå långt.

ELISABETH KREY.

Professor Ivar Tengbom med sin lille son. Foto Uno Falkengren.

Uno Falkengren. Själffotograf.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 5.—
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.50
Månad.....	» 0.75	Månad.....	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förhöjning för särsk. begärd plats.	

Vänskap mellan män och kvinnor.

Var den vanligare förr?

gynnsamma för att unga män och kvinnor skulle lära känna hvarandra och bli vänner.

Gick det verkligen så? Ingingos sådana förbund?

Det gick så — ibland. Men vi få komma ihåg, att vänskapskulturen har i en nyare, oroligare tid icke sin rätta period.

Det finns emellertid äfven i våra dagar vänskapsband mellan män och kvinnor. Och nu, som det måhända hände förr, vilja några påstå, att det är ett slags förälskelse. Nåväl, om man skulle ha rätt, om så vore — stundom.

I en hel del fall åter är detta icke i ringaste mån förhållandet. En kvinna kan vara innerligt fäst vid en man på vänskapsvis, en man, som hon omöjligt skulle kunna tänka sig att bli kär i. Men ibland kan det också vara så, att han varit förälskad i henne eller hon i honom, men då denna känsla ej var besvarad, blef en uppriktig vänskap följden. Eller den ena vännen kan vara som man eller kvinna sådan, att den andra parten skulle kunna tänka sig att ha blifvit förälskad i honom eller henne, om — om inte en del om varit i vägen. Allt detta utgör dock ingalunda några bevis för, att det som nu råder mellan dessa två inte är en sann vänskap.

Men om man ej kan tvifla på att detta slags vänskap finns, måste man dock erkänna att det ser ut som om den hotade att bli mer och mer sällsynt. Skulle denna fruktan vara berättigad, vore det att djupt beklaga. Ty aldrig ha väl män och kvinnor så väl behöft att väl känna och kunna rätt värdera hvarandra som nu. Känna hvarandra måste de två, så att de högt skatta hvarandra som personligheter, så att den ena är för den andra en sådan där människosjäl, som man inte endast sätter värde på, utan som man också känner sig dragen till, så att man kan förlåta den en del, öfverse med en del, men ändå inte vill undvara den, en människa, som man hyser förtroende till i lifvets alla skiffen, ett blindt förtroende, om också andra säga emot, ty litet blindhet vill det till, annars äger man inte heller tillgifvenhetens klarsynthet.

Sådana vänner är det män och kvinnor borde vara för att männen riktigt kunde lära värdera kvinnorna och kvinnorna männen. Allrabäst gör man detta, när man är nära fäst vid goda och fina exemplar af släktet.

Kvinnorna ha kommit ut på en mängd nya arbetsområden, ha kommit dit, antingen de ville eller ej. Och männe det inte är männen, som så snart de bli fäder, med glädje se, att den ena dottern efter den andra får ett själfständigt arbete på hvilket hon kan lefva? De män, som klaga öfver den kvinnliga konkurrensen, borde åtminstone betänka detta, samt att antingen har den utom hemmet arbetande kvinnan ingen far, som kan försörja henne, eller också har hon en som säger till henne: nu får du sörja för dig själf. Och händer intet af detta, utan hon går själfmant, så kommer detta af individens själfständighetsbegär, som ligger i vår tid.

Att påstå att kvinnor i våra dagar äro rädda för det husliga arbetet är inte riktigt. De ta tvärlom i tu med hemsysslor oförskräckta som aldrig förr. Men man kan säga om kvinnorna i vår tid detsamma som om Josef och Maria, att dem var inte rum i herberget. Kvinnorna i våra dagar få inte rum i hemmen. Det är hårdt då att bli illa sedd

Damporträtt. Foto, Uno Falkengren.

för det man vill arbeta. Hög tid är det för att striden inte skall bli alltför bitter, att män och kvinnor lära bättre känna hvarandra, inte endast som kamrater och som medtäf-lare utan som vänner och väninnor.

Och dock har just det att kvinnorna kommit ut i arbetet och därmed måste sätta sig in i samhällsfrågorna, som de måste slåss med, gjort att de slutit sig mera ihop enbart sinsemellan än de gjorde förr. Dessa kvinnosammanslutningar, som äro nödvändiga, ha gifvit upphof till mångt godt umgänge, men de äro tillika en oändlig fara. Man kan ej få höra dessa starkare bekräftas än när en annars högst förståndig dam, då detta umgängeslif påpekades, gaf till svar: Jag har aldrig känt någon saknad efter manliga vänner. — Hvilken ensidighet! Hvilken ödesdiger blindhet!

Jag hade varit färdig utbrista: Det är just skada att männen ej lära känna sådana kvinnor som ni, sunda och harmoniska — då jag hörde svaret och därmed gjorde upptäckten af den obevuxna platsen i själen. Ty en kvinna bör äga en grön plats i sin själ för vänskapen till män likaväl som för kärleken.

Och de män åter, som vakna och verk-samma lefva det hela och allvarstunga nu-tidslifvet utan att dela med sig åt kvinnorna af sina tankars skifningar, sina mål och sträfvan, de veta ej huru illa de göra. Det förståndets band, som borde förena det kvinnliga och det manliga släktet, blir aldrig knutet, ty det knytes inte ensamt genom släktskap och genom kärleken — vänskapen ger större förutsättningar att kunna döma rätt. All den ovetenhet om kvinnorna, som genomsnittsmannen älskar att så omkring sig, gror som ogräs och sprider giffiga frön i luften. Det är de förra männens uppgift att hindra detta.

För att män och kvinnor skola lära känna hvarandra sådana de nu äro — många gamla förlegade föreställningar sitta ännu kvar å omse sidor — fordras dock att umgängeslifvet blir återuppväckt till hvad det en gång var, då det var lifligt, var uppskattadt så som det förljånar, var ett lifsbehof.

Till detta omskapande torde kvinnorna få ta initiativet, ty de äro de smidigaste och området är närmast deras.

HILDA SACHS.

Damporträtt. Foto Uno Falkengren.

DET FINNS MÄNNISKOR, SOM BESTRI-da, att det mellan män och kvinnor kan rå-da verklig vänskap. Men hvad är det man inte bestrider, det finns också de, som inte tro på kärleken, och mot sådana tviflare gäller inte bevis. Om man nu emel-lerlid säger sig ha bevittnat ett verk-ligt vänskapsförhållande mellan en kvin-na och en man, händer det man får till svar att det var säkert förälskelse. Den som svarar detta tror således att kärleken sväfvar öfver all sympati mellan en manlig och en kvinnlig varelse, men kan på samma gång vara nog hädisk mot denna känsla att förklara, att förälskelsens långvariga be-stånd mellan dessa två helt säkert kom där-af, att de aldrig ingingo ett kärlekens för-bund...

Teorierna äro som man ser mångahanda.

Man måste dock tro sina egna ögon och öron: det ges kvinnor och män, som bevara den trogen vänskap till hvarandra under en lång del af sin lefnad med aldeles samma sympatitvifringar och trohetsbevis som mel-lan två kvinnor och två män, som äro vän-ner. Om inte lefvande exempel tala nog, kan påståendet dokumenteras genom den rika brefsamlingslitteratur vi äga, i synner-het från förra århundradets början och midt. Det var ju också vänskapens gyllene tid; i det hela florerade och omhuldades denna känsla långt starkare än nu. Har nu detta slag af vänskap aftagit, existerar den min-dre i våra dagar? Detta är en fråga som det kan ha sitt stora intresse att få besvarad.

Sedan några årtionden tillbaka ha gossar och flickor fått umgås på ett helt annat sätt, långt mera förtroligt än förr. Medan de i äl-dre tid knappast ägde mer än barnbalerna, där de kunde träffas, fingo de sedan också skridskoisen, och efter att nöjena och spor-ten delvis blifvit gemensamma, fick man så småningom, åtminstone för några grupper af ungdom, arbetet, samskolan, eller i alla fall, där ej denna fanns, en viss likhet i studier, som gjorde intressena gemensamma, äm-nena för samspråk rikare. Så kom sam-hällsfrågornas tid, och alltefter som de unga växte upp, togo de lifaktiga ur båda lägren itu med att diskutera dem. Och så fick man föreningslifvet...

Omfändigheterna kunde ju inte vara mera

Att Konstfliten alster alltmer
uppskattas visas därav att omsättningen under 1915 steg med mer än 40 proc. Även från länder i krig ingå alltjämt beställningar på bomulls-tyger och gardiner till Konstfliten, Göteborg.

Tvätt-kläder

St. Nygatan.

Kadettkostymer f. gossar, tvätt- & soläktade	Blå gossbyxor
ålder 2 4 6 8 10 12 år	ålder 2 4 6 8 10 12 14 år
3.25 3.75 5.— 5.50 6.— 6.50	1.50 2.— 2.25 2.50 2.75 3.— 3.25
Hvita satin Kostymer m. blå garnering	Bomullsklädningsar af tvättäkt tyger
ålder 8 10 12 14 år	ålder 4 6 8 10 12 år
9.75 10.50 11.25 12.50	4.— 4.50 5.25 5.75 6.25
—	Österlund & Andersons A. B. — 11 Hötorget.

Sex tyska författarinnor.

Studier ur den moderna skönlitteraturen. Af BEATRICE ZADE.

"HON KOMMER FRÅN POESIENS LAND och går tillbaka dit, om än icke allt hvad hon berör blir till poesi."

Med dessa ord har Adolf Bartels en gång träffande karakteriserat Helene Böhlau, en bland den moderna litteraturens starkaste diktarenaturer, som i själfva verket bär poesiens genie i sin själ. Hon har väl icke den längtan efter rent konstnärlig fulländning, som leder t. ex. Isolde Kurz och Ricarda Huch i deras skapande, och man kan hos henne knappast tala om en uppsligande utvecklingslinje; men hon öfverträffar alla nutidens författarinnor i fråga om den inre upplevelsens omfång och styrka.

Förmågan att i själens djup upplefva mycket är en speciellt kvinnlig egenskap. "De, som lefva intensivast," säger Helene Böhlau, "äro kvinnorna. De lefva äfven deras lif, som stå dem nära, icke endast sitt eget lif... Kvinnorna äro de egentligen lefvande här på jorden." Själ är Helene Böhlau i stegrad grad just egenskapen att "lefva intensivt", och den gör allt hvad hon skrifver personligt, subjektivt. Hon är ett med sina hjältar och hjälinnor, hon talar och andas genom dem, lider och fröjdas med dem. De höra till dem, som "stå henne nära", hvaras lif hon lever jämte sitt eget, och så bära alla hennes arbeten stämpeln af hennes eget jag i poesiens gyllene kläder.

Till slut har hon gifvit det sista af sig själf till pris åt konsten, då hon i romanen "Isebies" publicerad år 1911, skildrat sina egna öden och sin egen utveckling. "Isebies" är väl en diktens produkt och som alla autobiografier i viss mån en apologi, men likväl fullt sann och den riktiga nyckeln till Helene Böhlaus författarskap, hvars byggnad hvilar just på hennes eget lifs många skiftande intryck.

Hon är född i Weimar år 1859 och växte upp i ett af de mest ansedda och förmögna husen i den lilla intressanta Goethe-staden, där hennes far var ägare till en känd förlagsbokhandel. Förhållandena i hemmet voro särdeles lyckliga, både i yttre och inre afseende, om än mycket för trångbröstad och filiströsa för den äldsta af de tre döttrarna, Helene. Denna var redan från sina tidigaste år en egendomlig natur, ofta trotsig och svårhandterlig, men hjärtegod, kärleksfull, sann och rättvis. Allt beroende var henne olidligt, isynnerhet skoltvång och sällskapsplikter, där individualiteten förlorat sin talan och samma lagar gälla för alla. Hon förstade efter frihet, på samma gång som hon kunde hänge sig utan gräns, när hon fann kärlek och förståelse. De kalkborger-

III.

Helene Böhlau.

(Fru al Raschid Bey).

liga förhållanden, hvaruti hon växte upp, stegrade hennes längtan efter lefvande skönhet. Hon förargade sig öfver de goda weimarnas oreflekterande kult af den traditionellt "ädla" konsten, hon hatade sin omgifnings själfgodas säkerhet och hjärnlösa gemylighet, och hennes inre protesterade våldsamt mot det andefattiga, stillastående,

moderna åsikter, lifligt intresse för filosofi, konst och litteratur samt ett absolut förakt för all småaktighet skarpt skilde sig från stadens öfriga invånare. Herr i huset, fil. doktor Friedrich Arnd, ledare af det geografiska institutet i Weimar, blef den unga flickans lärare. Han upptäckte och utbildade hennes skriftställaretalang, sporrade henne till arbete och själfkritik, hjälpte henne med de nödvändiga studierna och utövade på hela hennes utveckling ett ofantligt stort inflytande. Det Arndska äktenskapet, hvilket ingåtts af böjelse, hade med tiden blifvit olyckligt och hölls med möda ihop genom kärleken till barnen. Fru Arnd tycks ha varit en excentrisk och härsklysten person. Hon omfattade Helene Böhlau med häffig, despotisk vänskap, lockade henne till sig och tyranniserade henne under masken af deltagande och själfuppoffring. När hon uppläckt sin mans vaknande böjelse för den unga väninnan och af åtskilliga omständigheter kommit till den öfvertygelsen, att återvunnen frihet skulle bjuda henne själf många fördelar, började hon med energi och raffinemang arbeta på att genomdriva upplösningen af sitt eget äktenskap och mannens förening med Helene Böhlau. Den sistnämnda ryggade med förskräckelse tillbaka för ett steg, hvarigenom hon ofelbart skulle sära de sina. Men fru Arnd dref igenom sin vilja. Hon förstod att väcka och stegra en djup medkänsla hos den mottagliga och oerfarna flickan, medan å andra sidan doktor Arnds känslor för denna antogo en allt lidelsefullare karaktär, så att han sluttigen förklarade sig ej kunna lefva utan henne. "Moral är medlidande", har Helene Böhlau sedermera sagt i en af sina romaner, och den läran har hon haft till rättesnöret vid det viktigaste steget i sitt eget lif.

På grund af svårigheter vid skilsmässans ernående hade doktor Arnd öfvergått till is-

lam och under namn af Omar al Raschid Bey blifvit turkisk ämbetsman i Konstantinopel. I midten af 80-talet vigdes han där vid Helene Böhlau, som i gränslös hängivenhet och själfuppoffring för hans skull lämnat föräldrar, hem och fädernesland. Ingen okuflig lidelse tycks emellertid ha uppburit hennes handlingssätt. Det var ej med jubel och fröjd hon skyndade till den väntande mannen, utan så, som man går emot ett oundvikligt öde, och med själen söndersliten af tvedräkt och sorg öfver den brist på förståelse hon fått erfara i sitt lifs konflikt. Hemlandets dom var utan förbarmande. Sensationslystnad, skvaller och elakhet gjorde af hennes offer en skandal,

Helene Böhlau al Raschid.

sorgfria och bekväma lif, hvar till omständigheterna tycktes ha dömt henne.

Mycket tidigt framträdde hos den unga flickan en afgjord diktarebegåfning. I stället för att läsa läxor, brodera och dansa, klottrade hon poesi i sina kribböcker och fyllde byrålådorna med sagor och berättelser. I hemmet stötte dessa anlag på motstånd från alla håll, och när hon fått sina första noveller tryckta, förfasade sig onklar och tanter däröfver.

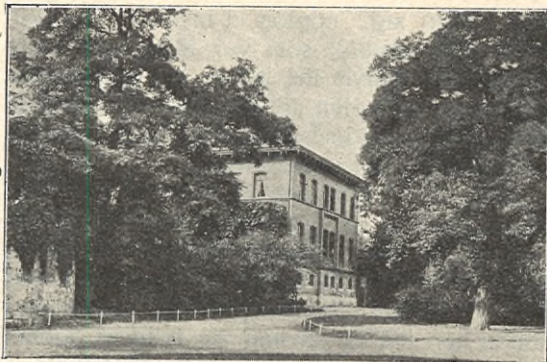
Redan förut hade emellertid Helene Böhlau funnit en ersättning för anhörigas och bekanlas ogillande, när hon i de första ungdomsåren tillfälligtvis införts i en familj, som kort förut inflyttat till Weimar och genom

Pellerins

Grädd- och Växt-Margarin

ersätta det finaste mejerismör.

Helene Böhlau föräldrahem i Weimar.

och den egna familjen afbröt för lång tid all förbindelse med henne. Världen anade intet om de blodiga strider hon kämpat för att slita sig lös.

Ur medlidande och tacksamhet växte i hennes hjärta upp en stark kärlek till den man hon offrat sig för, och med kärleken vann hon inre lugn och klarhet. Förhållandet mellan makarna blef af högt etiskt värde, deras äktenskap i alla afseenden lyckligt. Ären i Konstantinopel voro rika på intressanta intryck, men äfven på svårigheter i fråga om den yttre existensen. Efter några år bosatte de sig i München och lyckades att där småningom skapa sig en tryggad tillvaro och ett vackert hem. De förde sedan ett stilla lif i ostörd harmoni, olösligt förenade genom ständigt växande kärlek, allt innerligare förståelse och en öfver allt annat älskad son. Icke ens det misslyckade försök att få giftermålet i Konstantinopel förklaradt ogiltigt, som al Raschid Beys första hustru gjorde, förmådde störa den lycka Helene Böhlau genom mod och offervillighet skapat. Hon har satt in sitt lif för sin lycka; i lidande och arbete för den har hennes personlighet utvecklats och fulländats. Efter sin makes bortgång skref hon i gränslös tacksamhet mot honom sitt lufs historia, hvilken från början var ämnad att utgöra bekännelsen om hennes skuld till den döde, "vännen och läraren", som hon älskar att kalla honom, men i själfva verket blifvit en apoteos öfver lidandets betydelse för människans utveckling.

Redan före flykten från Weimar hade Helene Böhlau grundlagt sitt rykte som författarinna genom tre betydande novellsamlingar: "Salin Kaliske", "Der schöne Valentin" och "Ratsmädelgeschichten". Ursprungligt och med liffull friskhet visa de författarinnans stora begåfning och lidelsefulla temperament. De ha intet att göra med hennes senare kamp-tendenser, men en stark förkärlek för symboler framträder redan nu, mången gång till skada för skildringens klarhet. Särskildt florerar symboliken i denna periods förnämsta verk, den gripande berättelsen "Der schöne Valentin". I hjälten, en enkel instrumentmakare utan bildning eller större begåfning, men utrustad med ett fulländadt yttre och ett omätligt skönhetsbegär i själen, tycks författarinnan ha inlagt mycket af sitt eget jag. Så har Valentin ett vaket intresse för flyddatiders kultur, tänker djupsinnigt öfver all dagliga händelser och äger en stark inre upplefvelse. Underbart tecknad är hans kärlek till Lulu, den fagra komediantflickan. Mellan hans ödestyngda syn på deras sammanträffande och Lulus skraftande muntra sätt att i deras möte endast se något tillfälligt ligger en klyfta, större än den mellan hat och kärlek. Hennes uppfattning af kärleken — och man kan lika väl säga: af skönheten — är den vanligaste: hon vill njuta så mycket som möjligt och ge så litet som möjligt. "Med kärleken," säger hon, "är det som med lå-

gan. Ger man vackert akt på den, så kan man ha ett präktigt ljus; men låter man den bränna och förtära hvad den vill, så tar snart hela huset eld. Att kärleken går öfver, ser man ju dagligen." Och Valentin suckar: "Ack, Lulu, du vet ej hvad kärlek är!" För honom är den lif eller död, och så måste den ju vara för alla sanna och djupa naturer. Valentins skönhet och öde äro symboliska, ehuru hans person visst icke utbildats till tendensbärande typ och hela skildringen är alltigenom realistisk.

Mottot till samlingen "Salin Kaliske": "Es ist kein Wehe so gross als Herzeleid" är be-tecknande för alla tre novellerna däruti. Salin, den ensam gossen från Prag, upplever sina svåraste missträkningar genom den han älskar, genom sin herre, polacken Madry, och sin trolofvade, Wlasta, sådana missträkningar, som lifvet bereder hvarje människa, men här förfärligare än vanligt, emedan Salins hjärta är känsligare än de flestas. Underbart kan Helene Böhlau skildra just "hjärtetekval". Hon har ett oändligt medlidande med alla i sanning lidande, och särskildt gripes hon af den smärta, som är hemma i själen innersta. Dock är hennes konst långt skild från sysslolöst beklagande eller pessimistisk veklagan. Hon känner människornas bördor, men söker ifrigt efter det, som gör dem lättare att bära. Den lefnadsvishet hon predikar är ej dyster, ej moraliserande, ej lyckoförstörande, utan en fri skönhetslära, en fröjdefull lufsaskådning, ett varmt sökande efter lyckomöjligheter. Hennes medryckande sunda humor kommer henne därvid till hjälp. Hon meddelar sin lära än genom allvarligt manande ord, än genom lustigt skämt, än genom att förkroppsliga den i harmoniska öden.

Ett svårt hinder för människans lycka ser hon i nutidens ofta förvända uppföstran. Den beröfvar barnen deras frihet, betraktar helt oskyldiga ting som förseelser och gör de unga "genom idel visdom dumma och inskränkta". "Ratsmädelgeschichten" framställa en i hennes ögon idealisk uppföstran. I den ena af de bägge förtjusande "rådmansflickorna" i Weimar på Goethes tid har hon tecknat sin egen mormor, liksom äfven det mesta i samlingen härstammar från dens berättelser och ungdomsminnen.

Fru Helene al Raschid Bey och hennes son Omar, hemkommen på permission från fronten. Bilden tagen framför villan vid München.

De tre systrarna Böhlau. I midten Helene.

Helene Böhlau är öfvertygad om att omgifning och yttre inflytande under uppväxt-åren bli bestämmande för människans hela lif. De bägge romaner hon skref strax före sin afresa till Konstantinopel, "Herzenswahn" och "Reines Herzens schuldig", visa i motsats till rådmansflickornas harmoniska gestalter prof på genom falsk uppföstran förfelade kvinnoöden. Särskildt klaga dessa båda böcker öfver bristen på förståelse inom den egna familjen. Käthe i "Herzenswahn" räddas af en vän, medan Dorothea i "Reines Herzens schuldig" går under genom själslig isolering. Den sistnämnda romanen är en anklagelse mot allt frångbröstadt och tillika en dityramb öfver skönheten och lifsglädjen. Dorothea är en föregångerska till hjälinnorna i Helene Böhlau senare romaner, en öfvergångstyp till den kvinna, som bryter ned gamla skrankor, ställer sig på egna, fria fötter och själfmant går ut i lifvet.

Den förnämsta produkten af Helene Böhlau arbetsfyllda tid bland muselmännerna är romanen "In frischem Wasser", där hon mellan intressanta lokala skildringar afskjuter blodiga pilar mot det mångprisade tyska familjelifvet.

Genom lidelsefullt partitagande för den ena eller andra bland sina skapade gestalter och en — ofta därmed sammanhängande — godtycklig, lös komposition kommer Helene Böhlau talang i hennes romaner dock icke alltid till sin rätt. Hennes styrka ligger afgjort på novellens område, och mellan sina större verk har hon alljämt skapat samlingar af novellistiska konstverk: "Im Trosseder Kunst", "Neue Ratsmädel und Altweimarische Geschichten", "Das alte Rödchen", "Verspielte Leute", "Sommerbuch", "Die Kristallkugel" m. fl.

Men hennes önskan att visa vägar för kvinnans utveckling, att kämpa för sina med-systrars frigörelse från inre och yttre nöd har åter och åter förmått henne att välja romanens bredare ram för det hon velat säga. De mest bekanta bland hennes tendentiösa skrifter äro tre kvinnoromaner: "Der Rangierbahnhof", "Das Recht der Mutter" och "Halbtier", alla skrifna efter flyttningen till München. Af dem är den förstnämnda mest betydande, jämte "Isebies" utan tvifvel Helene Böhlau främsta arbete. Den är ett levande konstverk, alltigenom realistisk och symbolisk, och innehar en hög rang inom den moderna världslitteraturen. Alla författarinnans bästa egenskaper visa sig här: hennes varma hjärta och skälmska humor, hennes psykologiska och symboliska talang. Olly, den unga, begåfvade målari-nan, bokens hjältninna, är en af de moderna kvinnoböckernas älskligaste gestalter. Hon är en svag, bräcklig kvinna, men en "eldsjäl", som hänger sig åt arbetet med heligt allvar och i sin undergång blir delaktig af lifvets och kärlekens högsta gåfvor. Hon har utan tvifvel många drag af författarinnan själf; därjämte säges Marie Bashkirt-

seffs förhållande till Bastien-Lepage ha varit förebild. Men Olly är utarbetad till typ. Med sin kraft och hjälplöshet, sin idealism och sin jag-kult representerar hon icke allenast den framåtsräfvande kvinnan, utan hvarje sökande människa. Bipersonerna och många scener äro fint och måttfullt tecknade, och tendensen har med säker hand omärkligt väfts in i det hela.

"Das Recht der Mutter" vänder sig emot den gängse samhällsmoralen, som stöter ut en genom kärleken "fallen" kvinna och hennes barn, men ej hyser betänkande att upptaga henne, om saken hålles hemlig och barnet förskjutes. Denna roman står emellertid icke på samma höjd som den förra. Tendensen träder bjärtare fram och inkräktar ofta på det konstnärliga i framställningen. Många öfverdrifter förekomma, om än därjämte många ställen af hög poetisk skönhet. I "Halbtier" har Helene Böhlau ännu mera blottat sina fel. Hennes berättigade medkänsla med många kvinnors tillbakasatta ställning blir här till oräffvist partitagande. Alla män skildras som brutala egoister och kvinnan som världens olyckligaste varelse, "halfdjuret", som kufvats och användes till lastdragare. Hjälfinnan, den sköna Isolde, är en stegring af Olly. Hon är konstnär och en eldsjäl som denna, men med lyckligare utvecklingsmöjligheter i yttre hänseende: frisk, rik, oberoende.

Mellan "Halbtier" och Helene Böhlau nästa roman förflöto fem år, just de lyckligaste, lugnaste åren af hennes lif, helt ägnade åt man och barn och fyllda af stilla, inre utveckling. Den underbara boken "Das Haus zur Flamm" bär också tydliga spår af dessa år. En fullt mogen kvinna, en lågande själ och ett varmt hjärta tala ur den. En mängd sköna detaljer förekomma, och den Helene Böhlau så egendomliga blandningen är symbolik och humor har här nått sin fulländning. Hela boken är en hymn till kvinnan och kärleken, i sanning ett värdefullt bidrag till kvinnans psykologi. Det vill den också vara. "Kvinnan är det mest okända bland alla världens ting", menar författarinnan. Sällan har moderskärleken skildrats skönare än i "Das Haus zur Flamm". Marianne, den lifsstarka härskarinnan i "Lågornas hus", och hennes son äro i sin enkla höghet och sanning verkliga lågor bland vanliga människors förkolnade eller döda själar.

Olly, Isolde och Marianne, Helene Böhlau trenne förnämsta kvinnogestalter, uppnå alla på kvalens och lidandets stig den höjd, där det svåra blir lätt, där mänsklig fröjd eller sorg icke mera finnes till, där själen i känslan af att vara en del af det gudomliga föres bortom allt lifvets småsinne och finner sig själf i evighetens ljus. Ur sitt eget inres starka upplevelse har Helene Böhlau öst kunskapen om sådan andlig utveckling, och sin egen lifsbok har hon byggt upp på de sista ord, som från "Lågornas hus" gått ut till människorna: "Det som lefver inom mig, är större än hela världen".

En afton i Lågornas hus.

Auktoriserad öfversättning ur Helene Böhlau roman "Das Haus zur Flamm" af
BEATRICE ZADE.

VID KVALLMATEN, NÄR BERNUS återkommit, mycket förtörnad öfver de dåliga vägarna, sade Marianne:

"Aldrig glömmet jag den dag, då Herman och jag knogade hit upp och blefvo stående

framför det gamla huset — ja, man ser ju ännu öfver dörren inskriften: Lågornas hus. Tänk, ett varmt hus! Och nu har det i sanning blifvit lefvande hjärtans hem. Kommer en i hjärtat vaken människa hitåt, så känner jag genast hur blodet pulserar och hettar, alldeles som vore jag en källädersökare. Och kommer hon in, blir hon genast hemmastadd, det går af sig själf. — För resten, hvilket besvär har man ej med artificiellt uppeldade motorer! Om de förefalla aldrig så lefvande, äro de i alla fall endast motorer. Finns det väl på jorden något sådant som ett af naturen uppeldadt lifet hjärta? Kanske att på en bättre planet hjärtats värld kommer att blomstra upp, alldeles som hos oss det klena förståndets värld! — Vet du, Bernus, den där besynnerliga människan, som du kallar den treflige herrn, tror jag allt hör hemma i Lågornas hus. Eller hvad tycker du?"

"Det kunde jag just tänka mig," utropade Bernus. "Men du känner vår trosbekännelse: akta dig för de samvetslösa! Isynnerhet om de äro utan pengar, då äro de helt enkelt rofdjur."

"Till dem hör han icke," sade Marianne. "Tror du? Ja, ditt fina väderkorn i all ära, men en man, som är så utskämd, för att tala med din köksa, det vore väl ändå bra vägdadt."

"Vet du, Bernus, i den saken blir min aningsförmåga herre öfver mig. Det är som besläktadt blod, där har jag intet omdöme. Min smula förstånd blir en döfstum tjänare; — jag är väl ej värd bättre!" —

En kraftig, på samma gång mjuk mansröst afbröt majkvällens tystnad därute.

"Nu sjunger doktorn igen," sade Herman. "Jag bär då genast in vinet till honom. Jo, mamma, jag ställer dit det omärkligt; när han sjunger, hör han mig icke, men vinet dricker han."

Doktorn sjöng den underbaraste sång på jorden, den sång, som kommer rosor att blomma i människornas hjärtan, den doftande nattens sång, i hvilken kärleken lyfter upp hufvudet, full af het, svärmodig längtan — Brahms saffiska ode.

Alla sutto tysta, lyssnande. Med lätta steg bar Herman in vinet till sångaren. Alldeles som modern förstod Herman att känna med andra och smeka dem med denna världens goda gåfvor.

Bernus böjde sitt lefnadsglada hufvud och hängaf sig vid sångens ljud åt sina tankar.

Motte var längtansfullt upprörd. Hon dök ned i känslan att vara älskad som i en lefvande, doftande flod och lät sig omspolas af denna världens under. Hon tänkte på den käre, gode mannen, så som älskande tänka på dem, hvilka utgöra deras jordiska lycka.

Marianne Gamander satt tyst försjunken i sig själf. Hon hörde de underbara orden och tonerna som ur en aflägsen, knappast anad värld. Hennes eget lif sväfvade förbi, det allvarliga, kalla äktenskapet, alla de människor, som samlat sig kring henne och gifvit henne del af sina lidanden, sorger och angelägenheter.

Hon hade alltid sett för djupt för att älska annorlunda än moderligt. Kärleken till sonen hade förblifvit hennes djupaste kärlek. Där hade hon aldrig funnit bollen. Han var ständigt ny för henne, liksom hon alltid var ny och lefvande för sig själf, och det oakadt hans lugna enkelhet, oakadt han ej delade hennes kärlek till konsten. Hon saknade icke ens detta hos honom. Hon älskade hans naturliga och, när så behöfdes, djärfva tänkesätt. Herman splittrade ej sig själf i kärlek till människorna, som hon själf hade gjort och alljämt gjorde. Han visade stän-

dig ifrån sig, upptog ej mycket i sin själ, men alltid sådant, som var äkta, och hade småningom blifvit för henne en gradmätare i fråga om äktheten, till och med för konsten, ehuru han ej hade behof af den och höll lifvet själf för det underbaraste.

Från sina tidigaste år älskade han Marianne med en så ljuf omtänksam kärlek, att hon å sin sida i honom älskade ett stycke natur, som tillhörde henne själf, och det med den varmaste hemlandskärlek, isynnerhet sedan hon märkt, att han var fylld af godhet och medlidande, när det gällde att handla.

Som mor förde hon ett skönt och lyckligt lif, utan missräkning och belönad för allt. —

Den sjungande mannens frollsång kom alla känslor i huset att slå ut i blom.

Nere i köksdepartementet grälade kokerskan Kleopatra öfver "musikmaskinen" därute. Hon ville ha sitt "kungliga bajerska" lugn, hvilket hon såsom född i Bavern värderade lika högt som dagligt bröd. Hon ville ej veta af ett rebelliskt hjärta. För några veckor sedan hade hon gifvit lifvet åt en liten världsmedborgare och ämnade nu krypa på sig här uppe i den goda luffen och genom den förmånliga platsen. Kärleken ansåg hon för närvarande som en befämlig sak.

I det lilla trädgårdshuset på berget rörde sig också lifsandarna, satta i brand genom den heliga sången. Det kom till ett återseende mellan de bägge dödskamraterna.

Bäfvande bad fru Hortensie hushållsmamsellen, som troget höll vakt hos henne, att bli förd till baron Renk.

"Till baron Renk?" frågade hushållsmamsellen tyst och beskedligt. Hon hade väntat sig: "Till Alexander!" Ja, när man har velat följas åt i döden, så! Uttrycksättet förekom henne i närvarande ögonblick visserligen förnämt, men i alla fall underligt.

Hortensie märkte ej sin hängifna vårdarinnas förvåning, utan lät henne hjälpa sig på med morgonrocken. Hon kände sig ännu mycket svag. Hennes nerver voro förfärligt upprörda, och gråtkramp skakade allt emellanåt som en storm hennes fina gestalt. Döden, lifvet, kärleken, hennes eget äktenskap — alltsammans hade blandat ihop sig i hennes inre; hon kände ej en fotsbredd säker mark under fötterna.

Den stackars lille utmattade baronen hade förlorat för mycket blod och ägt för lifet från början.

Och när Hortensie långsamt och osäkert kom in till honom, började tårarna rinna öfver hans kinder. Hortensie satte sig på sängkanten, de lutade sina hufvud mot hvarandra och gråto som öfvergifna barn.

Hushållsmamsellen hade helt finkänsligt dragit sig tillbaka.

Hvarför de gråto visste de ej själfva. Kanhända emedan de icke haft styrka nog att icke alls tänka på att dö, eller ej varit starka nog att göra riktigt allvar af döden; kanhända emedan de voro för nervösa för en hemlig kärlek eller för nervösa för en, som trotsar sig till sin rätt. De hade visst orsak att gråta.

Icke ens döden hade brytt sig om dem. Så gråto de hela och häftiga tårar och smekte hvarandra med bäfvan.

Ord funno de knappast.

"Det är synd om dig," sade emellertid Hortensie och for med fingerspetsarna skyggt öfver förbandet om hans hufvud. Sedan sjönk hon åter mot hans bröst, upplöst i tårar.

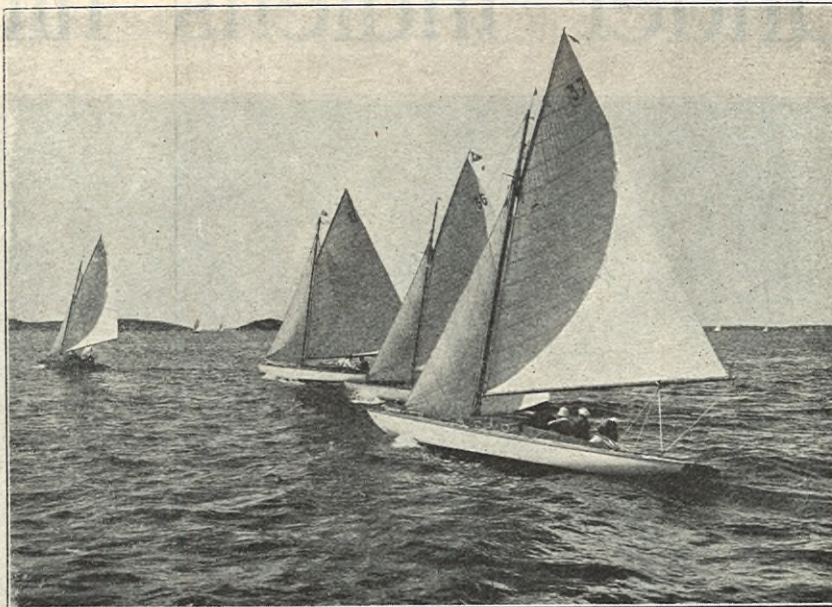
"Ja," sade han med ett smärtsamt leende. "Gudskelof, att du är oskadad."

"Det var väl ändå ej meningen med vår resa," snyftade Hortensie. Den lille baronen måste le mot sin vilja. Det var för dem bäg-

Första starten. Distansseglingen. Esperanza leder. Foto Norberg.

30-kvm. kryssaress start, längst till vänster Boja, segrare. Foto Norberg.

ge säkerligen svårt att tala om sin misslyckade död. Att söka dölja den för hvarandra och hos hvarandra, var den enda möjlighet, som gjorde godt.

"Håller du af mig ännu?" frågade den unge mannen midt i det virrvarr af känslor, som trängde sig på dem.

Hon nickade, enkelt och rörande. "Men hvad skola vi taga oss till, när Karl Theodor kommer? Jag känner på mig, att allting då på nytt kommer att dragas hit och dit som harts på fingrarna." —

Medan de två i det lilla gästrummet alldeles rädlösa omfamnade hvarandra, kom Marianne Gamander för att se till sina gäster och fann hushållsmamsellen lyssnande och snyftande vid dörren.

"Kära fröken", sade hon, "jag önskar, att mina gäster känna sig säkra i mitt hem. Gör icke mera så!"

Hon gråter, tänkte Marianne. De ha upprullat för henne en rörande roman, och hon har slukat den. Nåja, hvar och en njuter af lifvet på sitt vis.

"Har ni burit in kvällsvarden till herrskapet?"

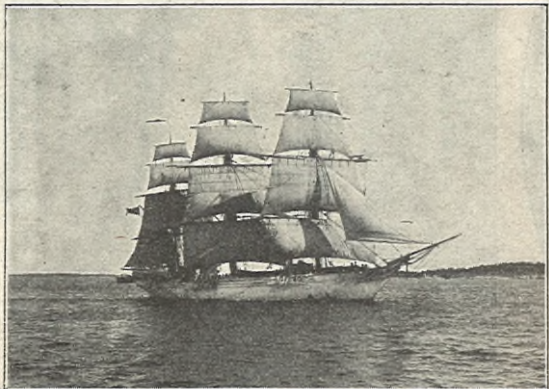
Det hade hushållsmamsellen glömt af idel medkänsla och svärmeri. Nu var hon glad att få skynda bort.

De bägge arma, som strandat i heroism, hade under återseendets förvirring ej hört ordväxlingen utanför dörren; de foro upp, när Marianne knackade och frågade om hon finge komma in.

"Javisst, fru Gamander!" Baronen behöll den lilla förgråtna Hortensie i sin famn. "Icke sant," sade han med fårar i stämman, "Ni förstår nog, att vi ej äro glada till gods?"

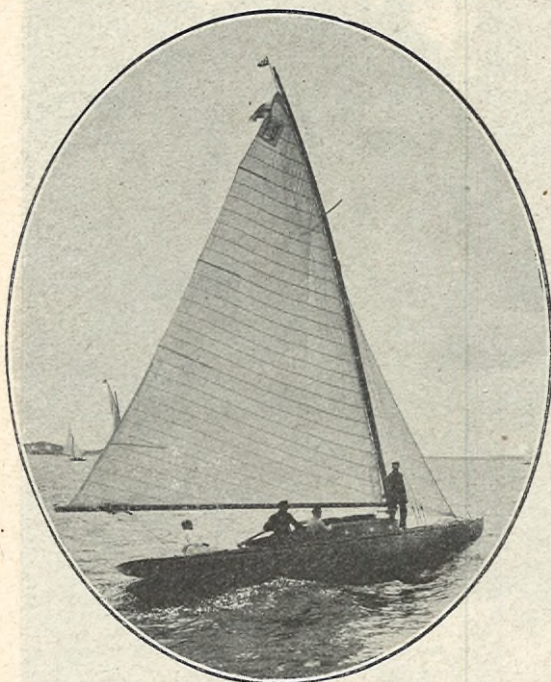
Marianne smålog med sitt solljusa leende, och de guldbruna ögonen lyste. Hennes ringar sköto blixtar, när hon lade handen på sängstolpen.

"Ni äro ju bägge så unga och älska hvar-

Skeppsgossebriggen Najaden. Segrare i kappseglingen mellan dylika. Foto Norberg.

Från Sandhamnsveckan.

Kee-go eröfrade K. S. S:s vandringspris på 55 kvm. kryssare. Foto Norberg.

andra, och hvad som än må ske, vill ju lifvet behålla er! Då behöfva ni väl icke missfrösta! Det jag verkligen velat i mitt hjärtas innersta, det har alltid lyckats mig, om än stundom på annat sätt, än jag tänkte. Därför måste man lita på Gud. Er kommer det att gå på samma sätt."

"Oss?" I Hortensies röst låg bitterhet och hän.

"Vet ni ej," frågade Marianne, "att lifvet är underbart, äfven om det är svårt? Ni ha bägge dött och uppstått i går. — Men nu framför allt annat: mod och glädje!" Mariannes röst porlade som en lefvande källa.

"Jag tänker på en historia," sade hon. "En man har en tung dröm. Han håller på att klättra uppför ett jätteberg, ett besvärligt, fruktansvärdt berg, som består af idel döds-kallar. Toppen är gömd i molnen; mannen klättrar, klättrar och stönar. Då höres uppfån en röst ur molnen säga: klättra vidare! Af dina egna döds-kallar, dem du själf bar i lifvet, är detta berg upprest. När du kommit upp till toppen, får du veta hvart lifvet fört dig."

"Det där är ingenling för svaga personer," sade baronen.

"Vi äro alla starka som evigheten," menade Marianne.

Baronen log: "Betrakta lilla fru Hortensie och säg det en gång till, fru Gamander!"

"Javisst," svarade Marianne leende, "lilla fru Hortensie har krafter, som räcka för miljoner år, för lusen återuppståndelser! Jag ville endast säga: låt icke er död imponera på er alltför mycket, bägge två! Ni ha kanske upplevat den många gånger redan och alltid skakat bort den."

"Ni är väl anhängare af läran om självandringen," frågade Hortensie i sällskaps-ton, något affekteradt.

"Nej, men af lifvets oändlighet," sade Marianne. "Jag är anhängare af lifvet. Ingen-ting annat."

"Hortensie," sade nu baronen, "vi ville ju meddela vår värdinna hurudan vår belägenhet i själfva verket är. Jag vet ej, fru Gamander, men det förefaller mig, som om såret sedan skulle läkas fortare och ni fortare bli af med oss. Det är, som gifve oss er närhet mera kraft!"

"Tala ut, min käre baron!"

Marianne satte sig bredvid hans säng, och de berättade om Karl Theodor, Hortensias man, om hans långmodighet, hans trohet, hans oföränderlighet, men äfven om hans brist på högre intressen, om sin egen nervositet, sin kärleks hemlöshet och sin förtviflan.

"Jag tror," sade sedan Marianne med den grace, som var utmärkande för henne, "att jag hade rätt i att säga: Ack, om ni kommit till mig på té i stället för att söka döden! Vi kunde då ha talat ut i lugn och ro. Afven den stackars Karl Theodor skulle jag vilja bjuda till mig på té; jag tror nog vi skulle förstå hvarandra rätt bra. — Gör er nu emellertid inga sorger för det närvarande. Jag anar en lycklig lösning af edra angelägenheter. Ni voro ej mogna för döden. Sof nu ut i dag som två snälla barn, hvilka begått en dumhet och fått förlåtelse."

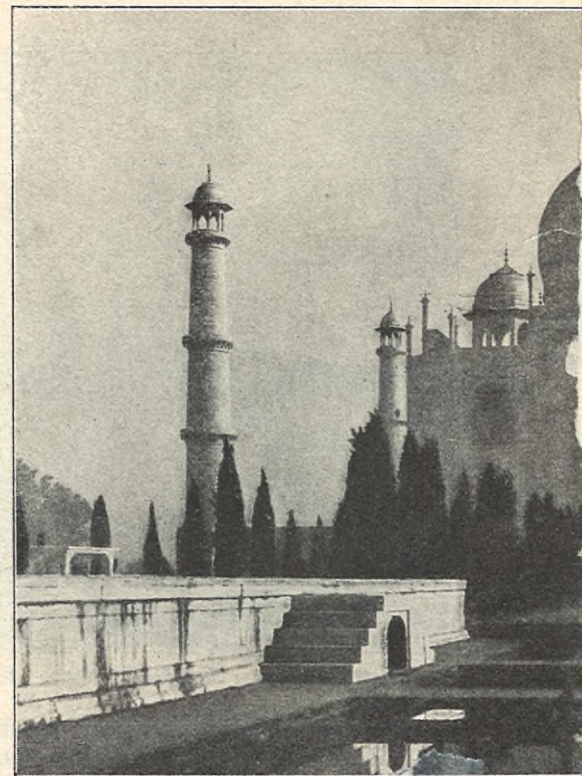
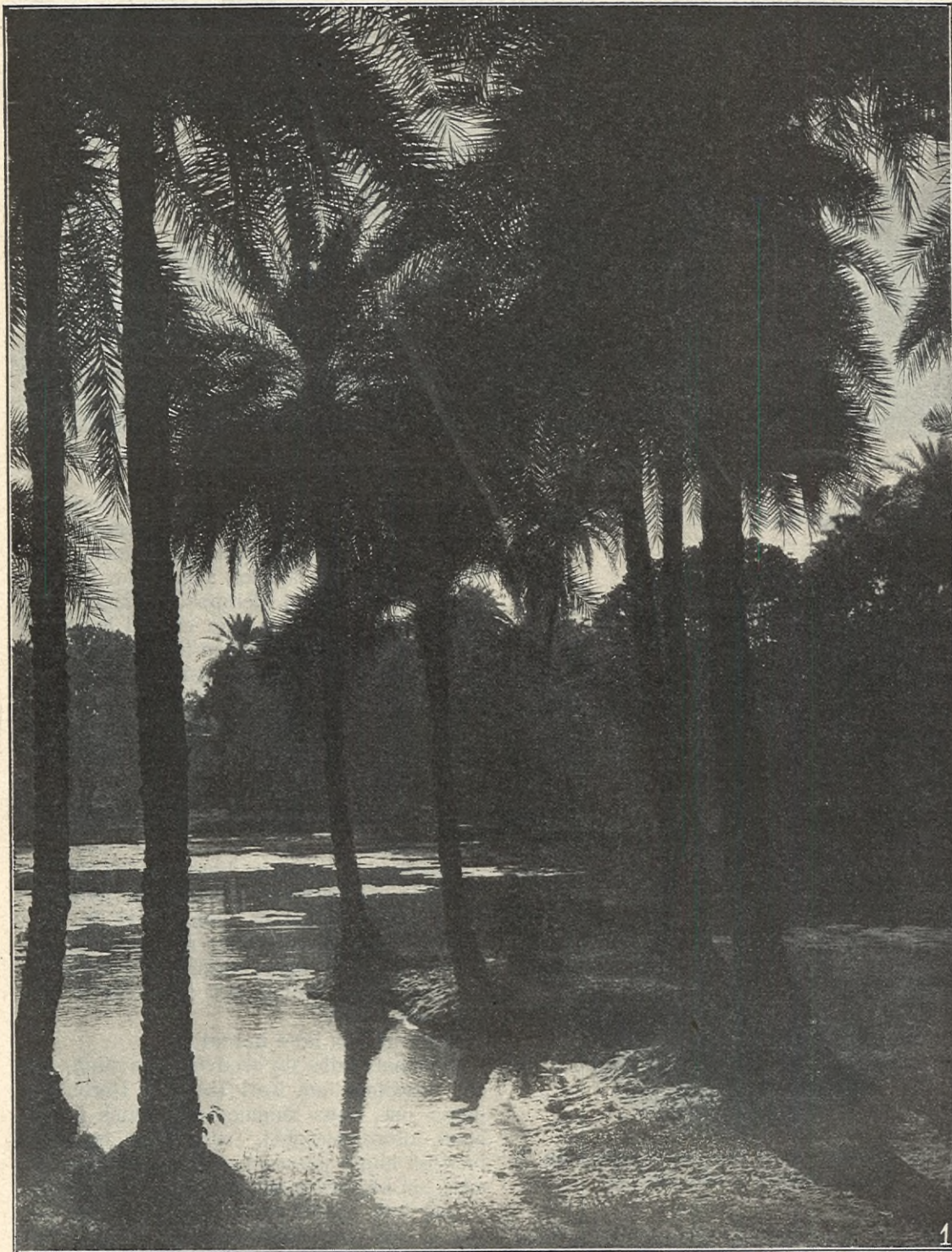
Kvällsmaten, som hushållsmamsellen burit in och långsamt dukat fram, stod ännu orörd.

Hembogsering från kappseglingen. Foto Norberg.

Under Indiens himmel.

tempelgrottor, hvilka säkerligen äro ett af världens underverk.

Det var ganska kusligt att komma fram midt i natten, ty stationen låg långt från staden, och trakten såg ödlig och hemsk ut. Men poliser redo vid sidan om vagnarna, och det blef i stället stämningsfullt

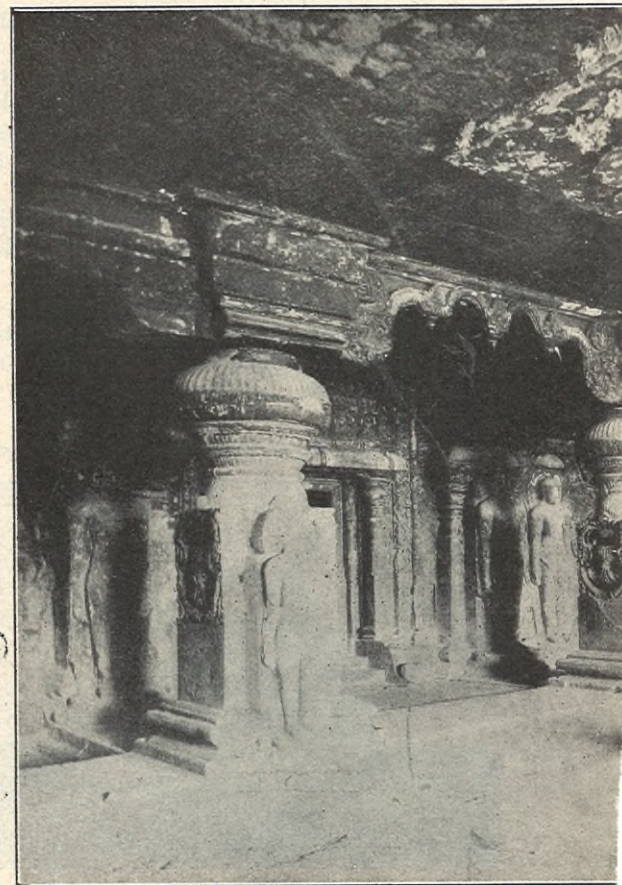
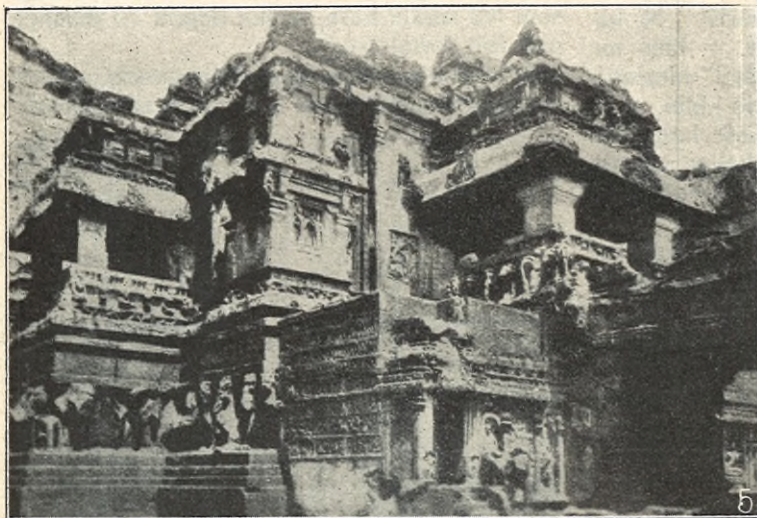

1. Dadelpalmer i vår frädgård, Aurungabad. 2. kejsar Aran Iales mausoleum därstädes. 3. Kailas tempelgrotta i Ellora. 4. Relief i Ellora. Den 4-armade Siva.

IX. Aurungabad och Ellora tempelgrottor.

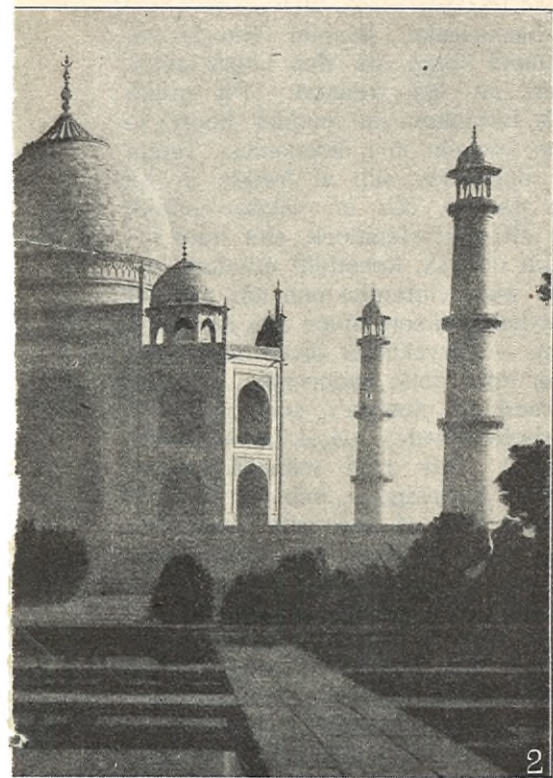
I INDIEN BLIR MAN SÅ VAN VID DE stora afstånden, att man tycker det vara ett lappri att resa från Sekunderabad till Aurungabad, ehuru det är en järnvägsresa från kl. 7 på kvällen till nästa natt kl. 3. — Som

min värd, general Hankin, skulle inspektera fängelserna i Aurungabad, blefvo hans familj och gäster bjudna att följa med, och vi fingo därigenom tillfälle att se denna infresanta stad och de i närheten liggande Ellora

Intryck från en resa i Tagores land. Af
FIA ÖHMAN.

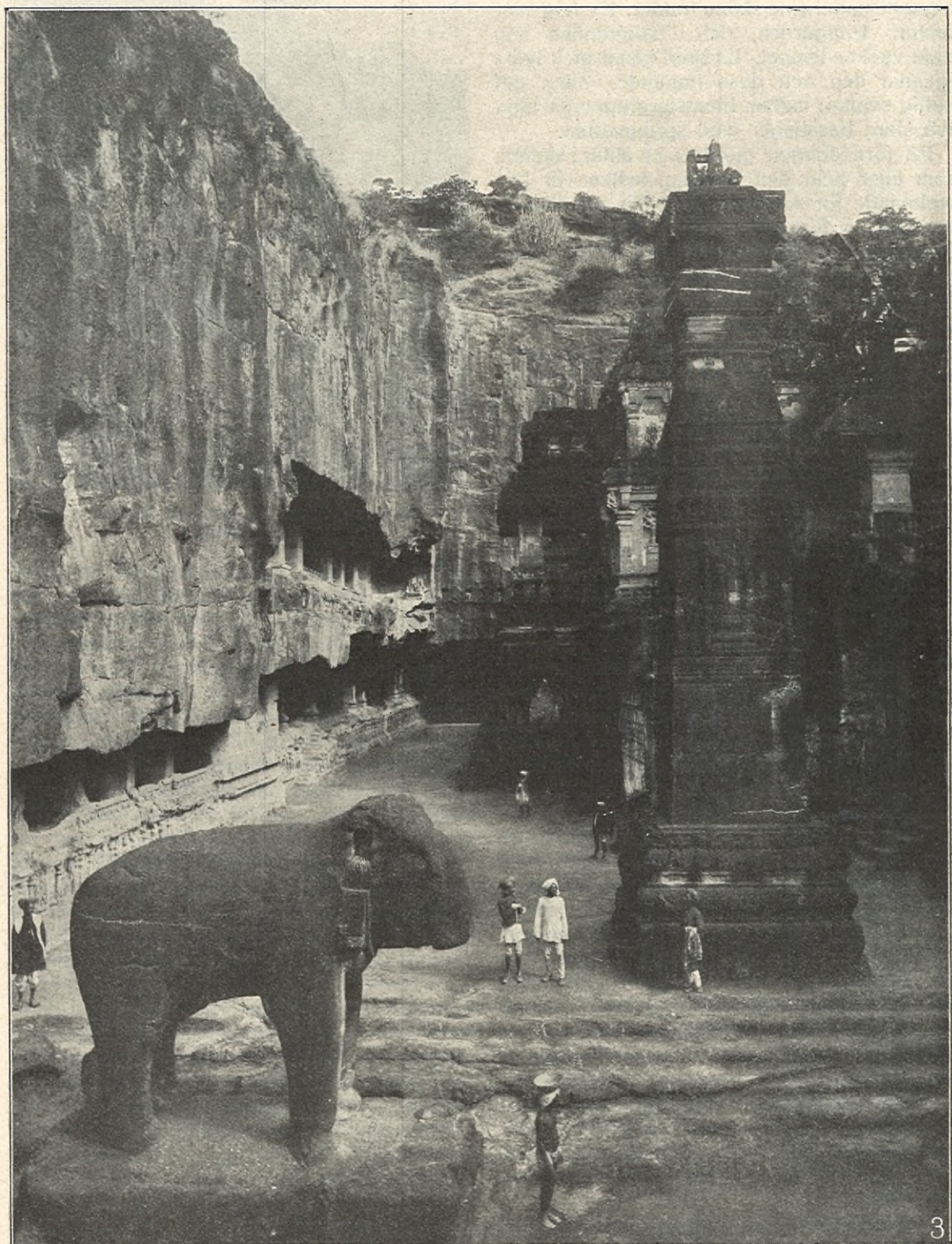

2

att med denna skyddsvakt färdas fram genom bygden, ty under stjärnornas och månens sken fördes vi tillbaka tusen år i tiden. Vi foro genom höga portaler, där vakter skyldrade, förbi slott och moskéer. Inom en väldig mur gömde sig den gamla staden, där ett palats,

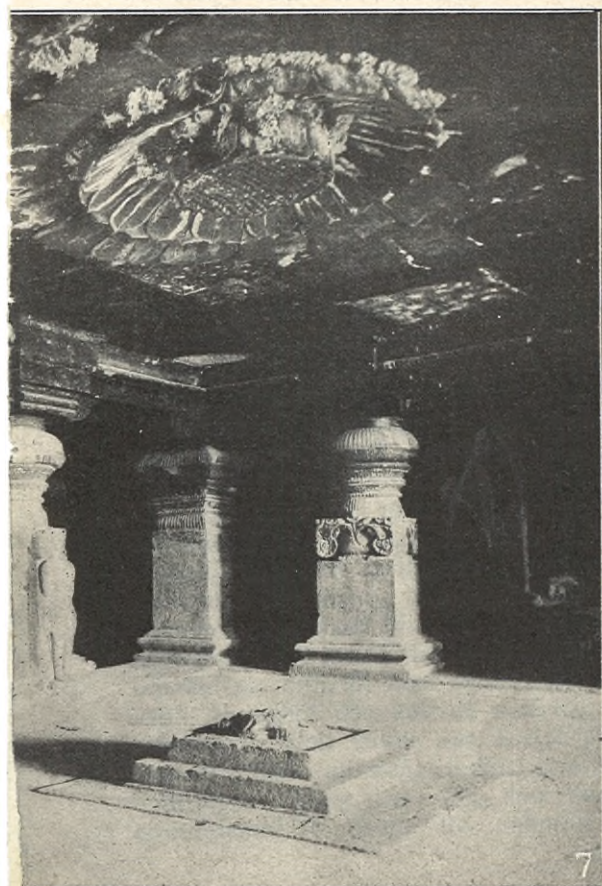
5. En del af Kailasa tempel i Ellora. 6. Buddha-bild i Ellora groffa. 7. Jani tempelgroffa i Ellora. 8. Indra, firmamentets gud i Ellora groffa. 9. Vår bostad i Aurungabad.

3

som förr bebotts af kejsare, nu var polischens residens. Det första som öfverraskade mig, då jag om morgonen såg ut i den stora trädgården, var att få se en hel del fångar arbeta där. De voro klädda i fångtröjor och

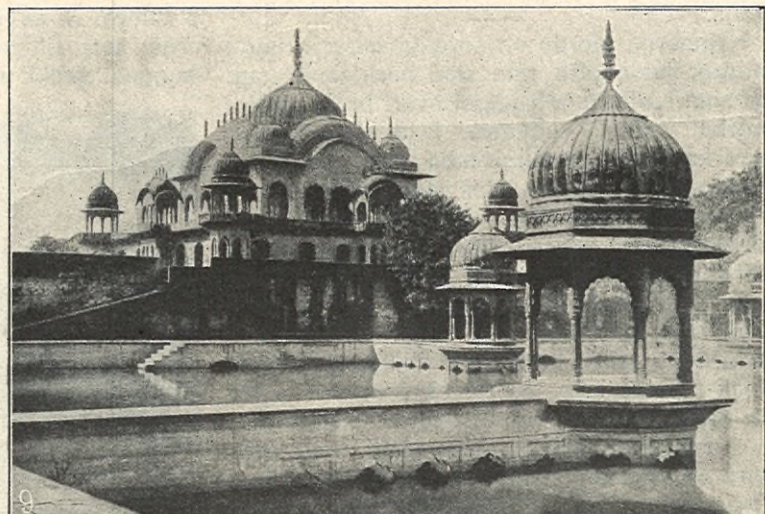
stora nummer hängde om halsen på dem. Tunga järnkedjor voro fästade vid deras vrister och nådde upp till midjan; dessa hade dock aftagits på dem som utförde det svåraste arbetet. En uppsyningsman öfvervakade att de arbetade ordenligt. Hade ej

7

8

9

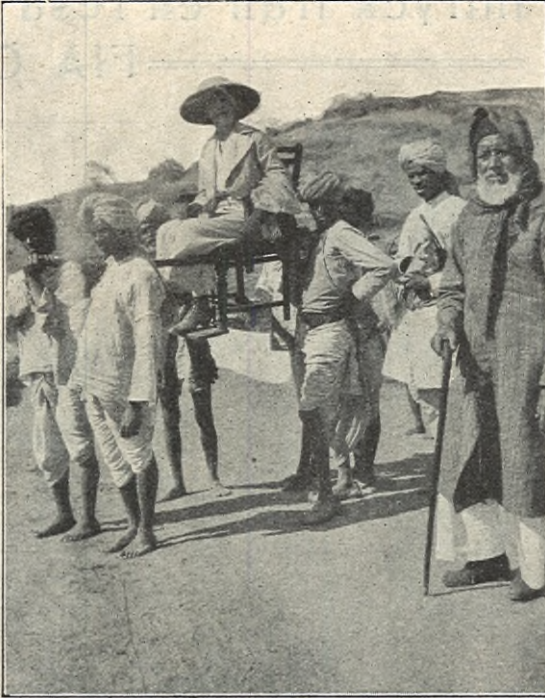

denna sorgliga syn mött mitt öga, skulle trädgården gjort ett underbart glädt intryck. Ty den var öfverfylld med de härligaste blommor, och banan-, apelsin- och mandarinträd dignade under sina sköna frukter. En hög mur omgaf trädgården, och i bakgrunden såg man vackra tempel. En bred kanal gick tvärs igenom den och dess rinnande vatten gaf ljuflig svalka; mellan blomstergrupperna lågo två stora bassänger med springvatten.

På förmiddagen gjorde vi en åktur i staden, som eger hela den tjusning, hvilken är be- tecknande för Asiens städer, där allt påmin- ner om en förgången storhetstid. Vi fingo bland annat se en trogen kopia af Taj Mahal i Agra, hvilken kejsar Aurungazeb låtit upp- föra som mausoleum åt sin gemål Rahia Dovrani. Fästningen Dowlutabad är en af Indiens mest beryktade. Den reser sig fullkomligt isolerad på ett kägelfor- migt granitblock på en vid slätt. Och ej långt därifrån ligger fängelset, ett bland de största i Indien. I polischefens sällskap fingo vi noggrant bese detta väldiga komplex och kunde konstatera hur väl allt var ordnad för fångarnes bästa. Ett regemente parade- rade utanför och då det gjort salut, öppnades en stor, tung port, och vi voro inne på en ko- lossal gård, prydd med blomsterrabatter. Denna gård var omgifven af fångarnas cel- ler och arbetsrum. Arbetsrummen voro luf- tiga och rymliga, i hvarje rum utförde om- kring 15-20 fångar olika slags arbeten un- der en uppsyningsmans ledning. I ett rum t. ex. tillverkas olika skodon på ett fulländadt sätt (från detta fängelse förses hela armén i Indien med skodon). I ett annat rum göres rep af kaktusblad, i ett annat åter formas krukor af lera och sand. Krukmakaren snurrar en form af trä rundt med händerna, och på detta sätt kunna de vackraste exemplar af krukor förfärdigas. I ett rum väfvas mattor i smak- fulla mönster och färger. De mattor som kal- las "dhory" och hvilka användas ute i det fria, äro ibland så stora, att fångarne väfva dem ute på gården under ett stort tält. Äfven vackra korgarbeten förfärdigas, säd och se- nap stötes och males, ja en mångfald af olika arbeten utföras och yrkesskickligheten är högt uppdrifven. Hvarje fånge skall dag- ligen utföra ett visst arbete; är detta ej verk- såldt då arbetsdagen är slut, bestraffas han med att nästa dag få utföra dubbelt så myc- ket arbete.

Vissa timmar skola fångarne vistas ute på gården i det fria, och vissa timmar göra kroppsöfningar. Köken voro inrättade efter den föda fångarne skulle intaga och olika kök finnas för olika kaster, eftersom i Indien kast och religion äro bestämmande för hvad individen skall intaga för föda och hur han skall göra det. Om skuggan af en person af olika kast faller på födan, som skall in- tagas, har den blifvit orenad och kan ej för- färas.

Kvinnorna gjorde ett sorgligt intryck; unga mödrar hade ofta sina små barn jämte sig: de som hade begått något svårt brott, sutto i mörka celler vaggande fram och tillbaka med kroppen. Somliga män voro ensamma i öppna celler, d. v. s. den fjärde väggen var ett massivt järngaller. Utanför patrullerade fångvaktarne, hvilka gåfvo noga akt på, att deras order åtllyddes. Ty dessa fångar hade som extra straff blifvit befallda att stå upp- rätta utan att sitta i sju dygn. — Förut be- straffades svåra brott med hängning, hvilket dock numera icke så ofta förekommer. — På en afstängd gård befann sig en ställning d. v. s. två stora lodräta järnstockar, som upp- buro en vågrät. Från dessa nedhängde fyra fjocka rep, vid hvars afslutning voro fästade olika halsjärn, passande in på olika halsar.

Författarinnan bäres af hinduer mellan tempel- grottorna.

Stolpställningen var placerad på en platt- form, till hvilken de lifdomda gå upp. De lära oftast uppföra sig med största kallblo- dighet och vänta lugnt döden, hvilken, efter deras tro, skall föra dem till "Nirvana" eller en bättre tillvaro. Somliga fångar, hvilka uppföra sig klanderfritt i fängelset upphöjas sedermera till fångvaktare och andra ämbeten inom fängelset.

På två timmars automobilfärd från Aurun- gabad kommer man till de beryktade Ellora tempelgrottor. Vägen dit var le- ende och vacker; bördiga sädesfält vajade för vinden, antiloper skuttade där med väl- diga hopp, förskräckta när vår automobil ru- sade fram och påfåglarne spände ut sina granna fjädrar. — Tempel och kloster, hugg- na i massiva berg och klippor finnas öfver hela Indien, och bilda ett viktigt drag i detta lands gamla arkitekturlämningar. Dessa mo- nument äro delade i tre klasser beroende på de sekter eller religioner för hvilka de äro ämnade. De tidigaste templen äro de "buddhistiska" hvilka härleda sig från tredje århundradet före Kristus. I de tidigaste af dessa ser man att munkarne lefvat i mörka källare och afstängda celler. Deras enda bild eller symbol af Buddha utgjordes af en Dagoba. Dagoban försvann äfven för bilder af Buddha i olika framställningar. Näst i ål- der komma de brahminska templen, upp- förda i det fjärde århundradet efter Kristus. Jania templen äro de senaste och dessa ut- fördes först i femte och sjätte århundradet efter Kristus. Omkring tusen klipptempel fin- nas i Indien, hvaraf de största, flesta och äfven de mest konstnärligt utfarbade, finnas i Ellora. I en och en kvarts mils bergställ- från norr till söder äro trettio tempel ur- huggna direkt ur berget. I midten befinner

Ormtjusarne i Aurungabad.

sig det brahminska templet Kailasa. Sexton tempel ligga på den högra sidan och fjorton på den vänstra. På grund af bergets formation, är templet högre, ju längre man kommer in i detsamma. Tunga järndörrar öppnades och vi trädde in på den stora gården, där en väldig elefant, huggen ur ett stort stenblock, står nära in- gången. En obelisk, konstfullt arbetad, be- finner sig nära elefanten och når upp till templets mynning liksom äfven alla de öfriga obeliskerna. — Intrycket är öfverväldigande: man häpnar inför detta underverk. Att inuli ett berg, med de ufensilier, som stodo till buds då arbetet utfördes, något sådant kunde åstadkommas! Att med människohänder hugga in sig i bergväggen, och där med ett fålamod, som man ej kan fatta konstruera salar, hallar, broar förande öfver gårdar från ett tempel till ett annat, allt detta är oförklar- ligt. Dessutom resa sig öfverallt väldiga pe- lare, nischer, statyer, socklar med mästertliga reliefer från den indiska mytologien, det mesta i imponerande storlek. — Kailasa tem- pelgrotta är den underbaraste i hela Indien. När man kommit in i dess undre tempel- grotta, märker man först den höga sockeln, som följer väggarna, på hvilken äro uihuggna ofantliga elefanter, lejon och gamar i be- grepp att sönderslita hvarandra eller att gif- va hvarandra föda. Dessutom synes i ni- scher Siva inkarnerad som Kala Bhairava och Mahayogi med ett stort antal uppvak- tande. I den öfre våningen synes i den stora hallen, den fyrrarmade Vishnu, äfven Siva, oxen Naudi och manörnen Garuda. Bröllopet mellan Siva och Paivati är fram- ställt i en omgifning af en mängd åskådare som bringa dem olika hyllningar. Alla trap- por och gångar äro skulpterade och oftast förekommer Siva i sin treenighet som Ska- pare, Uppehållare och Förstörare. En väldig staty af Lakshuni, sittande på ett stort lotusblad, är en af de märkvärdigaste. En portal leder in till en hall, hvars tak uppe- hålles af kolonner hundra fot höga. Inne i templen var ganska kyligt men ute gassade solen, och vi måste därför bäras i bärstolar från den ena grottan till den andra.

Nära Kailasa templet ligger det buddhisti- ska templet Vishvakarnea. Där synes en Buddha som är 11 fot hög. Han sitter under ett väl arbetadt botråd, å ömse sidor om honom befinner sig flera uppvaktande, hvilka, liksom Buddha själf, äro försjunkna i me- ditation. Hvalftaket var fint skulpterat och uppehållet af olika djur, hvilket ofta före- kommer i det hinduiska bildhuggeriet. — I ett af templen, på en hög platå, under ett hvalf, öfverraskades vi af en uppdukad lunch.

Helhetsintrycket af dessa tempel är deras oerhörda storlek, ett drag som de hafva ge- mensamt med den egyptiska arkitekturen. Helt nära tempelgrottorna har Nizam uppfört åt sig en bekväm bungalow, där vi blifvit in- bjudna att taga logis. Bungalown låg högt på en bergstopp och erbjöd den största kom- fort. Den inrymde salar, salonger och sof- rum med badrum, samt en fullt utrustad handkammare, dessutom kök och tjänare, som dukade fram och gjorde allt i ordning. — Alldeles för sig själf låg denna bostad i omedelbar närhet af dessa hemlighetsfulla tempel. Här kunde man försätta sig tillbaka till år 500 före Kristus och tänka på dem, som då lefvat och utfört detta underbara kärleksverk, hvilket måste ha räckt flera ge- nerationer och gått i arf, såväl i inspiration som i förmåga att utföra de konstnärliga idéerna.

Kvinnoporträtt

Fröken Emma Christina Thomander, som den 10 augusti afled på Tuna gård vid Lund, var dotter till aflidne biskopen i Lund, J. H. Thomander, och hans maka, född Meyer. Hon har gjort sig känd för ett varmt religiöst och socialt intresse, som tagit sig uttryck i grundandet af ett flertal milda stiftelser tillsammans med anförvanter, särdeles den efterlämnade system, fru Ida Thomander-Warholm på Tuna. Det Thomanderska namnet bäres bl. a. af ett välkändt studenthem vid Sandgatan i Lund.

Attio år fyllde nyligen fru Mathilda Holm i Enköping, änka efter framlidne postmästaren B. M. Holm. Den vörtnadsvärda damen är trots sin höga ålder ännu i besittning af god hälsa och arbetskraft och hennes skämtsamma lynne och glada väsen gör sig ännu gällande på ålderdomen. På högtidsdagen mottog fru Holm hyllningar från en talrik vänkrets.

Konsulinnan Antonie Rettig, född von Eckermann, fyllde den 9 augusti 70 år. Konsulinnan Rettig erbjuder den i vårt land ganska sällsynta företeelsen af en kvinna, som står i spetsen för ett ansenligt affärsföretag. Efter sin mans, konsul Joh. Robert Rettigs död, är hon nämligen chef för firman P. C. Rettig i Gefle. Sedan lång tid tillbaka har konsulinnan Rettig varmt intresserat sig för vårt lands försvarsfråga och kvinnornas insats i densamma. Sedan 1911

Emma Christina Thomander.

Mathilda Holm.

Antonie Rettig.

Anna Frisell.

till dagskrönikan.

är hon ordförande i Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförvar.

Då vid Baltiska utställningen i Malmö 1914 kvinnorna uppförde den vackra rekonstruktionen af Årsta för att inom dess väggar samla uppgifter om svenska kvinnors utveckling och svensk kvinnlig gärning, var konsulinnan Rettig en af medlemmarna i finanskommittén, som genom insamlande af medel lyckades lägga grund för denna viktiga del af utställningen.

Fröken Anna Frisell afled i Stockholm den 16 augusti. Efter att 1884 ha aflagt studentexamen blef Anna Frisell anställd, först såsom kontorsskrivare sedan såsom bokhållare, vid kungl. järnvägsstyrelsens milkontor. Lifligt intresserad för kvinnorörelsen deltog fröken Frisell flitigt i det kvinnliga föreningslivet, främst naturligtvis ägnande sitt nit åt en bättre ställning för den kär hon själf tillhörde. Under flera år var hon vice ordförande i Statsbanornas kvinnliga tjänstemannaförening. Vid den stora internationella rösträttskongressen i Stockholm 1911 var hon medlem af kongresskommittén och innehade funktionen såsom kongressens skattmästare. År 1913 deltog hon såsom delegerad i den internationella rösträttskongressen i Budapest. I Fredrika Bremer-statykommittén var hon en af den stockholmska rösträttsföreningens ombud och hade uppdraget af kassaförvaltare. En stor och tillgifven vänkrets saknar den bortgångna.

Den underbara blomman.

Novell af EJNAR SMITH.

(Forts.)

SOM FRÅN HARDSPANDA STRANGAR klingade det hvinande i stag och fackel och båten seglade i knakande fart för bara riggen. Förblindade af skyfallet hörde de ombord icke hvarandras röster. Det var då som Wilhelm återsåg Jan Säljägare. Öfverst på den svallande kammen af en väldig våg red han fram med rynkad panna och skakade sälspjutet i handen. Nu kastade han det med ett hånskraft och Wilhelm föll baklänges i däck.

När han åter kom till sans låg han där med sitt blödande hufvud mot en bundt tågvirke. Douve hade böjt knä bredvid honom och tvättade hans sår. De b o u t e K u seglade för god vind med fulla segel, solen lyste från klar sommarhimmel och vid rodret nynnade Abraham de Vries på en fräck visa.

— Spiran, som föll, slog honom inte till död, ser I det, sade Douve till de kringstående, när Wilhelm öppnade ögonen. — Stån inte handfallna längre. Hvarför tvifladen I på mig. Hafvet kräfde ej, att vi skulle offra honom åt vågorna för att blifva räddade. Tron på mig en annan gång.

Men när Douve blef ensam med Wilhelm, hviskade han:

— Haf tand för tunga och tig, om lifvet är dig kärt. Jag såg också Jan Säljägares kast, men får någon af de fäkunniga det att veta, tager du model från dem.

Douve förband sedan under tystnad Wilhelms sår, men när han slutat, frågade Wilhelm lågt:

— Hvem är Jan Säljägare?

— Spörj icke, svarade Douve med inåtvänd blick. — Den förtrollade ön gömmer många gåtor, som det är dig bäst att icke kunna tyda. Sof nu och dröm om det som är dig kärast.

Men Wilhelm låg länge vaken matt af plåga, då sömnen kom drömde han om Rakel.

IX.

Färden gick vidare genom dag och natt i medvind och motvind, i stillje och storm. Fåmäl och vaksam förde Douve sin båt och hvarje morgon spanade Wilhelm efter kusten

på det land, som hans moder aldrig kunnat glömma.

En natt, då Wilhelm stod till rors och vinden var god, gick Douve länge fram och åter på däck med händerna på ryggen och pannan i tankfulla veck. Till sist stannade han hos Wilhelm.

— Lycklig du, sade han mildt. — Afund och haf vet du ej af och en blidfällen kvinna beder för dig.

— Hvem, frågade Wilhelm.

Douve skakade på hufvudet i stället för att svara. Till slut blef han stående vid relingen i lovalt och såg ut öfver det landlösa hafvet, som böljade oändligt enahanda i det hvita mänskenet.

— För mig bad ingen kvinna, mumlade han lågt och så teg han åter.

Efter en stund rätade han upp sig, gaf akt på vinden och mönstrade seglen med en lång blick.

— Hon seglar rumskots, sade han nöjd. — Styr efter stjärnan rakt förut, så går det godt. Han vinkade och gick under däck.

Wilhelm vakade ensam vid rodret. Himlen var Gud Herrans tempelhalv, djupet under hafvets blänkande svall var dödens rike och en sofvande farkost styrde han efter en stjärna. Hans tankar fylldes af längtan efter rymder, som inte hans sinnen kunde fatta, och hans längtan blef en enda bön om gåfvor utan namn.

När han vände på hufvudet varnade han en fågel, som följde båten i kölvattnet. Det var en mås, den första på länge, och han förstod att de nalkades land. Wilhelm drog djupt efter andan, hans fjärrsvävande tankar sänkte sig och han trodde på bönhörelse i jordiska ting. I det främmande landet skulle Gud förvisso låta honom finna lustgårdens prinsessa så som han blifvit spådd. Men skulle hon kännas vid honom, när han inte kunde visa henne rosen. Innan han for hemifrån hade han smugit sig till att kyssa blodfläcken på tiljan, där den förtrampats och förblödt under hans faders fot. Till och med det lilla gröna bladet hade han skänkt bort, kanske var det därför hans tankar så ofta gingo till Rakel.

Han såg sig ånyo om efter måsen, den var inte ensam längre. Där voro tre kretsande fåglar nu, han hade inte märkt, när de kommo.

I detsamma hörde han en klingande röst, som ropade hans namn.

— Hvem kallar, frågade Wilhelm, han visste ej om rösten kom från luften eller från hafvet.

— Wilhelm, ropade det igen.

(Forts.)

Utbildning för socialt arbete.

C. S. A. anordnar praktiska och teoretiska kurser.

HUR SKALL JAG FA DEN UTBILDNING JAG önskar, är den fråga som oftast återkommer på Iduns frågoafdelning, och i minst 50 procent för det sig om en utbildning för socialt arbete. Det forde därför vara välkommet för många af Iduns läsare att Centralförbundet för Socialt arbete under läsåret 1916-1917 anordnar en kurs för unga kvinnor, som vilja ägna sig åt bostadsinspektion, fosterbarnsinspektion eller annat barnvårdsarbete, intressekontor eller social verksamhet vid fabriker och dylika inrättningar eller som i allmänhet önska förvärfva social kunskap. Kursen omfattar såväl praktisk som teoretisk utbildning och äger den praktiska utbildningen rum jämsides med den teoretiska undervisningen. Den sissinämnda meddelas genom föreläsningar, laborationer och andra öfningar och avslutas med tentamen i de olika ämnena. Efter aflagda tentamina erhålla eleverna afgångsbetyg, hvilka kunna leda till anställning på olika sociala verksamhetsområden.

Programmet för den instundande kursen är synnerligen rikhaltigt och upptager följande ämnen och föreläsare: Bostadslära med konstruktionsritning, arkitekten R. Enblom. Kemi och fysik, fröken Maria Aspman. Födoämnes- och materiallära, skolkökslärarinnan Lilly Arvedsson. Sjukvårds- och samaritkurs, fröken Selma Henricson. Fysiologi, doktor Inez Laurell. Fattigvård och fattigvårdslagsstiftning, redaktör G. H. von Koch. Samhällslära, docenten S. Brisman. Socialhygien, yrkesinspektisen K. Hesselgren. Socialpolitik, fil. d:r M. Marcus. Bakteriologi, fil. mag. Alice Hellström. Kommunalkunskap — Barnvårdslära, doktor Inez Laurell. Barnvårdslagsstiftning och barnvårdsverksamhet, barnvårdskonsulenten L. Barkman. Författningskunskap, bostadsinsp. d:r G. Hultqvist. Socialhygien, yrkesinspektisen K. Hesselgren.

Den praktiska utbildningen omfattar kurs i spädbarnsvård, kurs i matlagning, lämpad för anstalter samt rapportskrifning, diarieföring och registrering. Dessutom ingår i utbildningen för hvarje elev deltagande i något praktiskt socialt arbete (exempelvis vikariat vid barnhem, arbeterskehem, bostadsinspektion, byråarbete) omfattande en tid af minst 6 veckor.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT

MED ÖFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

SYBEHÖRS-MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

SVAR

(Forts.)

Nr 178. Nyponen plockas vid torr väderlek och böra vara felfria. Blomnaset bortskares, hvar efter kärnorna urtagas. Nyponfrukterna utbredas därefter på ollor (eller på med papper beklädda plåtar) och insätts till torkning i bakugnen efter brödbakning, dock skall det vara svag värme. Har man ej bakugn går det äfven för sig i vanlig järnspisugn, men bäst är att låta ugnsluckan stå på glänt. Har man ollor, d. v. s. vanliga enkla träramar med stålträdsduk eller något tunnt tyg, kunna dessa ställas i en enkel träställning eller helt en-

kelt på några tegelstenar och den ena öfver den andra på spisen, då man har långkok. Så småningom flyttas de om, så att den understa, som fått mest värme, flyttas öfverst o. s. v. Sedermera, då man slutat elda spisen, kunna de fulltorkas i ugnen. Nyponen vändas emellanåt så att torkningen försiggår jämnt. Förvaras i glesa linnepåsar på torr plats.

Nr 179. Nog går det att baka det svarta skånska brödet i järnspisugn, men värmen måste noga passas, så att ugnen ej blir för het. Till denna deg kokas upp vatten tillika med krossad kummin och fenkål och sedan det svalnat inarbetas däri groft rågmjöl jämte litet upplöst prässjäst (50 gr. till

3 liter). Sedan degen jäst upp, arbetas den om med surdeg, arbetas rätt hård och uttages efter jäsningsen i aflånga bröd. Litet sirap och salt tillsättes. Här lämnas beskrifning på ett utmärkt godt formbröd; mycket lätt att baka i järnspisugn: 1 1/2 lit. kokt kallt vatten, 10 öre prässjäst, 1 msk. salt, 1 liten kaffekopp sirap, 1/2 msk. stött fenkål, d:o kummin, 2 kg. samsiktadt rågmjöl, 1 kg. hvetemjöl, hvaraf uttages litet till utbakning. Så snart degen arbetats lägges den på bordet, uttages i två långa bröd, hvilka läggas i aflånga bakformar, väl smorda och mjölade. Få jäsa i formarna 3 tim. 1 1/2 tim. gräddning i mätligt varm ugn. Stjälpas, få kallna inslagna i rena fuktiga handdukar och filt. Mycket godt.

Nr 180. Fruktträd planteras bäst på hösten och i väl gödslad jord. Sorter, hvilka undertecknad funnit trifvas väl i den småländska jorden: af äpplen Gravenstein, Cellini, Bismark, Kanickor, Säfstaholm, Gul Richard, Lord Luffield, Citron- eller melonäpple, Grågylling, Hvit Astrakan och Gylling; af päron Grefve Moltke, Gråpäron, Esperens Herrepäron, Clara Fries, Dubbel Philip, Pitmaston Duchesse, Soldat Laboreur, Tysk nationalbergamott; af plommon Blå Ozar, Jerusalemplommon, Kungsplommon från Tours, Jefferson, gult äggplommon. Den som odlar fruktträd för att försälja frukt, bör ej ha så många sorter, endast ett par af de bästa för transport och förvaring. Gravenstein, Bismark, Gul Richard, Grågylling, Moltkepäron, Esperens, bergamott utmärkta härtill. Rudolf Abelins bok »Om frukt och fruktträdsodling», pris kr. 2.75 rekommenderas såsom särdeles lämplig för amatörer.

Nr 181. Mot illamående å järnvägsresa och sjön rekommenderas öfverkonduktör Ingebrigtsers sjösjuke-medel »Poseidon», som fås från firma S. Lied & Co. Nesttur från Bergen, Norge. »Poseidon» kostar 3 kr. utan porto. Det är absolut det bästa som finnes, har pröfvadt mycket, men inget har hjälpt, förrän jag fick tag i »Poseidon». Skrif efter det medlet, och ni blir säkert nöjd. Tacksam.

Nr 182. Själfr har jag för reumatism användt svarta vinbär på brännvin och funnit det vara utmärkt. Jag fyllde 1 literbutelj med bär så slog jag på brännvin så mycket som fick rum i flaskan och detta fick stå en tid till dess hären gått sönder och det blifvit som en lag. Någon bestämd ordination följde jag ej utan tog en matsked när jag var svårt ansatt af värken.

Nr 183. Bästa sättet att gå till väga vid tomatusodling är följande. Man sår fröna i mars eller senast i april månad. När plantorna har kommit till en höjd af ungefär tre om. stolar man dem eller ännu bättre, planterar en och en i varje kruka. Tretums krukor är därtill lämpligast. I maj månad planteras tomatusen ut. I växthus som sådant finnes annars lämpligast framför en södervägg. Under sommarens lopp gödselvattnar man flitigt. Alla skott eller så kallade tjuftar som uppkomma i bladvecken borttagas. När det har bildats fyra eller fem fruktklasar »toppar» man plantan. Dock alltid så att minst ett bladveck blir kvar sittande ovan den sista fruktklasen. I augusti då frukten är något så när stor bör man bortsära så mycket blad som möjligt så att solen kan få verka på frukten. Om frukten ej skulle hinna mogna ute skär man af hela plantan och hänger den i ett fönster som vetter åt söder. Trädgårdsmästare.

Nr 184. Mycket goda salladsplommon: Till 425 gr. plommon, på hvilka halva stjälken lämnas kvar, 319 gr. pudersocker och 16 ctl. vinättika. Lagen slås het på plommonen i en kruka som väl övertäckes. Skakas emellanåt sakta tills det kallnat. Dagen därefter hopkokas lagen, hvari plommonen få koka upp. Efter ytterligare 1 dygn kokas lagen om ännu en gång. Kanel och några nejlikor om så behagas.

Nr 185. Till tandläkareinstituttet förekomma numera så många sökande att det är svårt vinna inträde — och fordringarna äro stora. Då det är så länge sedan ni aflagt eder studentexamen får ni lof att undergå fyllnadspröfning. Vid ansökan, senast 20 aug. får ni hos inspektör för ete bevis om uppförande och selsättning under tiden efter examensbetygets erhållande. Prästbetyg bifogas. Kursen upptager 3 läsår, ett på den teoretiska delen, hvar efter tandläkarekandidatexamen kan afläggas, efter 2 års praktisk kurs tandläkareexamen. Afgifter 210 kr. första, 270 kr. för hvardera af 2:a och 3:e året. Dessutom omkring 65 kr. kursavgifter, 125 kr. i examensavgifter. Böcker och instrument 1,600 kr. Ingen åldersgräns. Praktik får ni säkert.

Nr 186. Lämpligast vore väl för eder att komma in i en folkhögskola, utmärkta sådana äro Folkhög-

Under Juni, Juli och Augusti hålles Iduns Expedition öppen Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar 9-4.

skolan Hvilan, Akarp och Grimslöfs folkhögskola. Afgifterna mycket låga, undervisningen kostar 12-24 kr. och inackordering ungefär 25 kr. pr månad. Friplatser finnas för mindre bemedlade. Undervisningen omfattar vanliga skolämnen, handarbete, väfnad, sång, gymnastik, hushållslära. Sommarkurserna börja i maj månad. Dessutom finnas ju s. k. praktiska skolor, sådana som Mariannelunds Praktiska skola, med många olika afdelningar, Kristinehamns d:o, Karlskoga d:o i Värmland, m. fl. Prospekt erhålles på begäran från samtliga jämte nödiga upplysningar.

Nr 187. Sophiahemmetts sjuksköterskor äro berättigade bära hemmets dräkt äfven under tjänstgöring utom Sophiahemmet, så länge de kvarstå i dess tjänst. Alla upplysningar lämnas beredvilligt af föreståndarinnan för Sophiahemmet, men kunna också på begäran tillhandahållas från Fredrika-Bremerförbundets Byrå.

Nr 188. Naturligen finnas flera afdelningar och för hvar och en en afdelningssköterska, alla lydande under föreståndarinnan. Alla upplysningar erhållas genom denna senare samt från Fredrika-Bremerförbundets Byrå.

Nr 189. I allmänhet mottagas ej elever, hvilka ej uppnått en ålder af 20 år, men kunna nog undantag göras. Man bör söka in vid lasarett i det län man tillhör. Harvje är antagas ett visst antal elever. Det finns eljest en annan väg, som indirekt leder till målet, nämligen att taga plats som städerska. Visar ni

under tiden lust och anlag för sjukvård blir snart i tillfälle att komma fram.

Nr 190. Statens normalskola är ett högre statsläroverk för kvinnlig ungdom, med hvilket är förenadt Högre lärarinneseminariet, och omfattar 3 förberedande klasser för barn i åldern 6-8 år, 8 skolklasser och fortsättningsklass afsehd hufvudsakligast för undervisning i huslig ekonomi. Således detsamma som andra elementarläroverk och icke passande för eder, då ni redan hunnit så pass hög ålder. Privatundervisning eller en af de många praktiska skolor som finnas, torde lämpa sig bäst. Af sådana finnas Kristinehamns, Vinslöfs, Marianne-lunds och Karlskoga praktiska skolor. Stockholms Borgarskola kan ske äfven. Från dessa kan ni begära prospekt och upplysningar.

Nr 191. Vill råda Karin att för erhållande af råd och tillförlitliga anvisningar personligen eller skriftligen sätta sig i förbindelse med föreningen »Vaksamhet», Handtverkarergatan 23 A. Föreningens sekr. är fröken Clara Wahlström. Res ej ut utan att ha tillförlitliga anvisningar.

Nr 192. Blomkålen förvälles helt hastigt i lätt saltadt vatten, lägges på silduk och får afrinna. Då kålen synes torr lägges den i en kruka som fylles med kokt väl kall mjölk — man måste nega tillse att mjölken alltiämt står öfver kålen — Mjölken surnar snart men det har ingen betydelse och ger ej bismak åt kålen som vid användning skol-

Förnämsta vita stångtvål är Äkta Balsamiska

Barnängens • Aseptintvål
OBS. Björnstämpeln!

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta-Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Hörby: Mellersta Skåne.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn: Ansgariiposten.
- Laholm: Sydhalland.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöta Correspondenten.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Östergötlands Dagblad.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
- Piteå: Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå: Skelleftebladet.
- Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn: Helsingen.
- Södertälje: Södertälje Tidning.
- Trelleborg: Trellehorgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohuslänningen.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala: Tidningen Upsala.
- Visby: Gotlänningen.
- Vänersborg: Efsfs Läns Annonssblad.
- Västervik: Västerviks Veckoblad.
- Västerås: Westmanlands Allehanda.
- Växiö: Smålandsposten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands Tidning.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklasigt sätt i Mälarebadets Tvätt- & Stryknrättning till ett pris af 35 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

Billigast i Skandinavien

köpes
Plymer,
Plymboas,
Paradis- och
Espritz,
Fantasier och
Blommor
från
Modeimportens Aktiebolag,
MALMÖ.

BEGÄR illustrerad katalog som sändes gratis och franko.

I hvarje svenskt hem bör finnas en

Den betalar sig själf på kort tid.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

En hemlighet

är varför YVY-TVALEN blir mer och mer berömd och efterfrågad.

Endast den, som en gång använt Yvy-Tvålen, vet varför han ej använder andra toalett-tvålar.

Damer och herrar, som sätta värde på ungdomsfriskhet och ett vackert yttre, uppnå detta genom ständigt bruk av den med förskönande parfym och välgörande ingredienser tillverkade Yvy-Tvålen.

Yvy-tvålen är den mest fulländade toalett-tvål, som kan åstadkommas till så lågt pris, att den kommer till användning i varje hem. Yvy-Tvålen är tillverkad på särskild för denna tvål utmärkt metod, med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område samt med stöd av vetenskapen, under noggrannaste beaktande av hygienens fordringar.

Yvy-tvålen erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS Tekn. Fabrik, YSTAD.

BLOMSTERLÖKAR

direkt från Holland

till odlingspris. Ill. katalog gratis.

E. H. KRELAGE & SON, Haarlem, (Holland) Etabl. 1811.

Annonsera i Idun!

Det bästa hvetemjålet

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 35.
DEN TÄLIGA MODERN.

Stig rifver sig sönder hvar eviga dag,
och mamma får laga så mycket hon hinner.

Förlåta hon måste ja tag på tag,
hon vet att hans — — — försvinner.

K. W.

Bokstäfverna till de felande orden återfinnas på bordet (a d d f e e i m n r s l t.)

Lösning insändes, undertecknad

jes och färdigkokas. Behandlas som färsk blomkål. Obs! Om kålen kokas för länge blir den oduglig. — En som pröfvadt.

N:r 193. Gäddrommen endast renas men sköljes ej — nedpackas hårdt hvarftals med salt i en träfjädning eller kruka. Präss påläges. Får väl urvattnas innan den skall användas. A. B. C.

SYSTER INGA.

(Forts.)

Syster Inga var fattig. Hvad hjälpte förmögna släktingar, då hon själf inte hade ett öre.

I hans lifsprogram hade alltid ingått en förmögen flicka till hustru, så att han kunde öfvertaga föräldramas egendom, som han i många år skött åt dem, med modern som värinna och regentinna.

Men syster Inga var fattig. Ohjälpligt och obotligt fattig.

Så kom den dag, då han skulle lämna sjukhuset.

Syster Inga hade knappast visat sig inne på hans rum, säkert hade hon ovanligt mycket att styra med. Han räckte fram sin hand till afsked och hon lade tyst sin i hans.

»Kan ni inte se på mig, syster Inga, har jag varit en så besvärlig patient för er, att ni inte ens vill säga ordentligt adjö?»

»Ja, då är väl herr Torsson färdig då. Ni var ju nere på kontoret och gjorde upp räkningen? Hoppas nu, att ni skall känna er alldeles bra.» Syster Inga försökte prata obesväradt.

»Jo, tack, jag är alldeles bra nu, tack för all hjälp, syster Inga.» Han räckte fram sin hand till afsked och hon lade tyst sin i hans.

»Kan ni inte se på mig, syster Inga, har jag varit en så besvärlig patient för er, att ni inte ens vill säga ordentligt adjö?»

Syster Inga ville dra undan sin hand, men han släppte den icke. Då hon höjde sina ögon mot hans stodo de fulla af tårar. »Det är allt bäst att jag går nu, herr Torsson.» Hon lösgjorde sakta sin hand och var borta.

Björn Torsson reste hem, arbetade och svettades i sitt jordbruk och försökte att glömma, men ödet tycktes ha sitt finger med i spelet, och en vacker dag, då de oförmodadt sammanträffat på en utflykt togo känslorna öfverhand, och de blefvo förlovade.

Syster Inga var strålande lycklig och såg framtiden i rosenrött. »Hvad gör det att vi få vänta, kära Björn, brukade hon säga, då han lade i dagen sin otålighet, »vi ha ju hvarandras kärlek, och då ha vi mycket nog.»

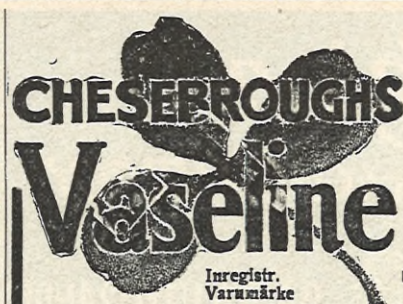
Och tiden gick som den gör. Månad lades till månad och år till år, men framtidsutsikterna syntes ej ljusna. Björns föräldrar lefde alltjämt och syntes ej tänka på att vilja slå sig till ro. Ej heller ville de motta en fattig sonhustru i sitt hus.

Det är icke godt för mannen att vara allena, och Björn var otålig och ville gifta sig, men han ville ej heller släppa från sig utsikterna att kunna få öfverta fädernegården. (Forts.)

BREFLÅDA

Prenumerant. Vi ha tyvärr ingen plats för de små skizzerna.

Redovisning för Fredskronan kan ännu icke komma ifråga, då insamlingen alltjämt pågår.

Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk

Chesebroughs Vaseline kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen. Profask å 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikanternas namn **Chesebrough Mfg. Co. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i London, 42 Holborn Viaduct

Var försiktig med efteropparingar. De skada i stället för att hjälpa dig.

CHESEBROUGH'S VASELINE

Det bästa för barnens hud.

CARL DERGION

FLORODOL-TVALEN

är barnens förtjusning.

Använd Florodol-Tvålen vid tvättning av de små. Den bevarar och stärker deras fina hud och rosiga hy.

med namn och adress, till Red. af Idun senast den 16 sept. 1916.

A kuvertet, som bör vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, anfigves »pristäfling n:r 35».

De två första rätta lösningar som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: första pris 10 kronor, andra pris 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 31.

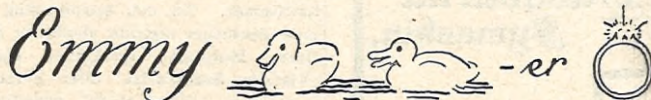
f	i	n	g	e	r	ö	r	t
g	r	ä	s	i	i	i	j	a
s	ö	t	g	r	ä	s		
t	u	n	g	ö	r	t		
n	ö	r	e	i				
s	m	ä	r	e				
a	s	k						

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa kontant-

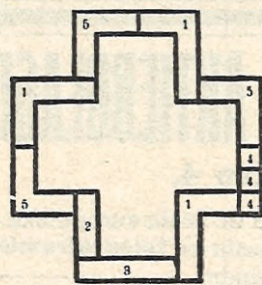
prisen: Första priset: Fr. Frida Ulander, Bringsta, Prästmon. Andra priset: Fröken Kerstin Carlsson, Kristinehamn.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

REBUS.

LÄGGNINGSSUPPGIFT.

Klipp ut de olika bitarna i denna figur och lägg däraf namnet på en stad i Italien.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 34.

FRAM- OCH BAKLANGES:

r r
a e
r o r o r
e a
r r

RAKNEUPPGIFT:

1	2	3	4	5	6	7
3	4	5	6	7	1	2
5	6	7	1	2	3	4
7	1	2	3	4	5	6
2	3	4	5	6	7	1
4	5	6	7	1	2	3
6	7	1	2	3	4	5

ARITMOGRYFEN: Aleppo, Dorpat, Rapollo, Ilmen, Altona, Neapel. Oporto, Palermo, Elbing, Liverpool. Adrionopol.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

BILDAD, praktisk, häändig flicka kan få komma i guldsmedsyrkeslära hos Märta af Ekenstam, Malmö.

LÄRARINNA, att undervisa flicka i 5- och 6- och 7- klass-ämnen samt musik sökes. Ansökan jämte foto, betygsafskrifter och uppgift om lönepret. Sändes till flottningschefen A. Esseen, Gysinge.

BILDAD musikalisk dam, van att sköta ett hem med jungfrus tillhjälp, erhåller plats som husföreståndarinna och värddinna hos en familj i en större stad. Svar med nödiga upplysningar och fotografi till »Glatt och jämnt lynne» under adr. S. Gumaelii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

EN VERKLIGT duglig, huslig bildad, bättre flicka i 25-årsåldern, som är villig att ensam sköta mitt och min moders hem med hjälp endast till gröre göromål får plats den 1 september hos Jägmästare Klein, Västervik. Den sökande bör vara fullt kunnig i ett hems skötsel, sparsam och ordningsfull samt utrustad med ett jämnt och glatt humör. Får anses som familjemedlem. Svar, helst med fotografi, med lönepretentioner och referenser emottas snarast.

LÄRARINNA sökes från början af sept. för flicka, 10 år, och gosse, 8 år, i familj på landet. Svar med betyg och uppgift om ålder och lönepret. Sändas till »Provinsialläkare», Odensbacken.

UNG FLICKA önskar lära hushåll i familj och biträda med husl. Betyg. Något kunnig i sömn. Sv. till »E. H. Postfack 18, Tågarp, Skåne.

UNDERVISNINGSVAN, musik. Lärarinna erhåller plats den 1 sept. i enkelt hem på landet, att läsa med 12-årig flicka 3:e klassens elementarkurs. Sv. med betyg, lönepret. o. foto sändes till »B.», Grånäm.

HUSHÅLLERSKA, På Sandvikens sanatorium blir plats ledig till 15 sept. för rask och duglig kokerska i 30-35-års åldern. Sökande skall vara kunnig i enkel matlagning, bakn., slakt och syltning. 26 personers hushåll. Lön 30 kr. pr mån., allt fritt och eget rum. Betyg insändes till Husmodern.

PÄLTLIG och verkligt barnkär flicka af god familj, som vill biträda i vården af tre småbarn i tjänstemannafamilj på landet samt i öfrigt vill gå frun tillhanda torde före 15 september insända svar med lönepret. o. foto t. »Fru Signe», Rödaby (Blekinge).

LÄRARINNA som genomgått småskoleläraresseminarium erhåller pl. på herrgård att undervisa en sjuarig gosse. Svar till fru Schenström, Rungarn, Knutby.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR villiga att utföra hemmets alla sysslor på plats tills. i fam. på Djursholm 1 sept. Sv. till Villa Tuna, Djursholm.

BILDAD, anspråkslös flicka med godt lynne och stilla, vänligt sätt, van vid de i ett hem förekommande göromålen och villig att utan jungfrus hjälp sköta dessa, får plats i litet hem i Norrköping. Sv. till »Två», Tranås p. r.

HANDARBETSLÄRARINNA, kunnig i väfning, dessutom i olika slags slöjd samt trädgårdsskötsel, erhåller den 1 sept. anställning vid Hallands läns sinnesslöanstalt i Heberg. Lön för år 500 kr. samt allt fritt (bostad vivre m. m.). Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg sändas omgående till kyrkoherde L. Steier Vinberg, Falkenberg.

EN BÄTTRE ENKEL FLICKA, helst musik. erh. plats nu gen. som barnfr. Sv. m. foto t. fru Hulda Persson, Gustafsv. Bollnäs.

PLATS finnes för föreståndarska för ett enskildt ålderdomshem i brukssamhälle. Sökande bör kunna förestå ett hushåll och vara kunnig i sjukvård. Svar med uppg. på ref. och betyg torde sändas under adress »Ålderdomshem», Iduns exp.

YNGRE LÄRARINNA fullt kompetent att undervisa en 7 års gosse, som förut läst de första grunderna, erhåller i september plats i bildad familj. Sv. med betygsafskr. och helst foto sändes snarast till »Herrgård Södermanland», und. adr. S. Gumaelii Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

LÄRARINNA för 3 barn i åldern 14, 13 och 10 år sökes till ett stilla prästhem på landet. Små lönepret. Svar snarast möjligt märkt »Plikttrogen», Iduns exp.

Kvinnlig arbetskraft

Inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna sökes för 14-årig flicka som genomgått 4:de klassen i elementarskola för flickor. Fordras äfven att kunna meddela elementär undervisning i pianospelning. Svar, innehållande uppgift om lönepret., ålder samt ref. sändes snarast möjligt till »M. N.», Väfersunda p. r.

FINNES NÅGON FLICKA, gärna medelålders, som mot fritt vivre ell. liten lön, vill sköta hushållet åt folkskollärarinna i brukssamhälle. Sv. till »Västergötland», p. r. Borås.

EXAM. BARNSKÖTERSKA, kompetent att helt sköta spädt barn erh. plats i ell. 8 sept. Sv. t. »Familjemedlem», Helsingborg p. r.

Husföreståndarinna sökes för liten, ekonomiskt välplacerad familj, hvars husmoder till följd af sjukdom ej själf kan sköta hemmet. Svar till »T. M. E.», Iduns exp.

Ex. Barnsköterskor erhålla på längre eller kortare tid arbete genom Svenska Sjuksköterskebyrån, Kungsgatan 21, Göteborg.

Governant undervisningsv., musik. o. om möjl. kunnig i sömn., får stundande läsår plats i sömländsk prästg. att förbereda 2 gossar till inträde i lärov. kl. 1. Sv. snarast till kyrkoherde Adolfsson, Vidöarna.

Elever i Gobelinväfnad emottages hos Amelia Fjæstad, Arvika, Racksta.

Barnfröken.

Familj bosatt i Lund önska för sina två barn, resp. 3 o. 1 1/4 år en barnfröken. — Fordringar: ålder ej under 25 år, af god familj, kunnig i skötseln af små barn, villig att bitr. i hemmet, samt ägande godt sätt o. lynne. Platsen bör tilltr. senast 15 sept. Skall betraktas som medlem af fam., hvarför bildning o. umgängessätt är behöfligt. Sv. med uppg. å ålder, lönepret., betygsafskrifter, foto m. m. märkt »Barnfröken», und. adr. S. Gumaelii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Enkel snäll lärarinna, komp. att undervisa 12-årig flicka i 3:de och 4:de kl. element.-skola, villig att hjälpa till med lättare göromål i 3 pers. hushåll, erhåller pl. 1 sept. Sykunnig föredrages. Svar med löneanspr. till »Tjänstemans Kappelshamn, Gottland.

Undervisningsvan, enkel och anspråkslös

Lärarinna

sökes för en flicka till 5-te klass och en gosse till 1:a klass af familj boende i vid Göteborg. Sök. skall äfven vara komp. att underv. dessa o. en annan nybörjare i pianospelning. Sv. m. uppg. om ref. o. lönepret. till »Landställe», S. Gumaelii Annonnsbyrå, Göteborg.

Sjuksköterskeelever

emottagas på sjukhem i Stockholm. Svar till »Sjuksköterskeelever», Iduns exp. f. v. b.

Gebildete Deutsche,

nicht zu jung, mit guten musikalischen Kenntnissen (Piano) in gute schwedische Familie gesucht, in we neben der Pflege von 3 Kindern auch an den Arbeiten im Haushalt teilzunehmen hat. — Angebote mit Bild und Gehaltsforderung unter »Familienanschluss», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg.

Governant eller lärarinna!

Anspråkslös med godt och vänligt sätt sökes till tjänstemannafam. i Norrland, den 1 okt. att läsa med 2 flickor 8-10 år i vanliga skolämnen och musik samt villig deltaga i lättare husliga göromål. Sv. jämte foto, betyg o. lönepret. sändes senast inom 10 dagar till »Badgäst» Tulseboda, Kyrkhult.

Föreståndarinneplatsen

för brukshållet, att tillträdas den 1 nov., är ledig å Gunnebo Bruk, Verkeback.

För enkel, pålitlig flicka

finnes plats ledig i familj med sex barn, att tillsammans med frun utföra alla sysslor. Sv. med lönepret. och när platsen kan tillträdas, till fru Anna Granelli, Villa Granebo, Nya Varfvet.

Husföreståndarinna

för skötsel af mindre, bättre hem, erhåller plats den 20 sept. I göromålen ingår matlagning. Hjälp till städn. o. gröfre sysslor. Musik. föredrages. Sv. med foto till »Hemtrefnad», p. r. Blankaholm.

En ordentlig jungfru

kunnig i matlagning får god plats i Sthlm. Sv. till »25 kr.», Iduns exp.

Barnhusa.

Barnkär, pålitlig, frisk och hurtig flicka från godt hem får plats som barnhusa. Kunnighet i sömnad önskvärd. Svar med betyg, foto och lönepret. till »Box 28», Ystad.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

PLATSSÖKANDE

STUDENTSKA önskar läsa med barn och möjligtvis äfven hjälpa till något i hushållet, helst i prästgård eller herrgård i mellersta Sverige där tillfälle till hvilat äfven finnes. Ingen lön önskas. Sv. till »G. S.», Iduns exp.

BÄTTRE, medelålders flicka, hemkär önskar plats hos äldre dam eller fam. Kunnig i matlagning, intresserad af trädgårdsskötsel. Sv. till »5 oktober 1916», Helsingborg.

30-ÅRIG ordentlig, pålitlig flicka önskar plats hos äldre fam. el. ensam herre där kokerska finnes. Kunnig i handarbeten, sömn., servering o. ett hems skötande. Betyg o. rek. finnas. Sv. t. »1 oktober eller förr», Iduns exp. f. v. b.

UNG BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj som husmoderns verkliga hjälp (gärna Sthlm). Önskar anses som familjemedlem. Tacks. för sv. till »20 år», Örebro Dagblads kontor, Örebro.

23-ÅRS FLICKA önskar komma i större gård för att under skicklig husmors ledning lära matlagning. Sv. till »Grundlig lärdom», Iduns exp.

UNG, BILDAD FLICKA, förförlövad, önskar komma i verkligt godt hem i Stockholm där jungfru finnes, för att vara husmoderns till hjälp och sällsk. Lön önskvärd. Sv. till »Familjemedlem», Ljunghusen p. r.

UNG, BILDAD, anspråkslös flicka önskar plats på landet i el. 15 sept. såsom husmoderns hjälp. Helst i prästgård. Kunnig i väfnad och sömnad. Musik. Lön önskas. Sv. till »Huslig», Åhus p. r.

PLATS som skrifbiträde å bruk el. större egendom önskas. Deltager äfven i husl. göromål. Betyg o. rek. kunna företes. Sv. till »Kassörska 1916» Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som genomgått 8- klassigt lärov. och fyra månader i hushållsskola, önskar plats i finare fam., där jungfru finnes, för att under duglig ledning hjälpa till med i hemmet förek. göromål. Vill anses som familjemedlem. Sv. till »Inga», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSVAN 30-årig flicka från bildat hem önskar plats i godt o. vänligt hem i Norrland eller Dalarna. Sv. t. »Medlem af familjen», Iduns exp. f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA önskar plats helst på landet att deltaga i förek. göromål. Äger god handstil och är intresserad af skrifgöromål. Tacks. för sv. t. »Småländska», Iduns exp.

TVÅ BILDADE FLICKOR 18-19 år från goda föräldrahem van vid i ett hem förek. göromål önska plats i finare hem i Malmö eller dess nähet. En för barnen o. en för hushållet eller något annat lämpligt. Önska anses som medlemmar af fam. Plats helst i samma familj, dock ej nödvändigt, omkring den 15 sept. Sv. till »Flickor fr. Södermanland», Iduns exp. f. v. b.

EN 19-ÅRIG bättre flicka, van vid alla i hemmet förefallande sysslor samt barnskötsel, önsk. plats i fam. helst prästfam. Sv. t. »19-åring», Kinna p. r.

BILDAD UNG DAM af god familj önskar såsom sällsk. o. hjälp plats i fam. el. hos ensam dam, ej där småbarn finnas, och gärna där tillfälle till umgänge gifves. Är kunnig uti handarb. o. sömn. m. m. o. har förut innehaft dyl. plats i in- och utlandet varifrån goda rek. o. bet. finnas. Sv. till »Höstens», Iduns exp. f. v. b.

SEMINARIEBILDAD, något musik. lärarinna önsk. pl. i fam. Villig delt. i husl. syssl. Sv. t. »Undervisningsvan», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD Schweiziska, tysk-, fransk- och italiensk-talande, undervisningsvan i språk o. piano söker plats för större barn, helst på landet. Goda betyg och ref. Svar till »D. R.», Iduns exp.

SOM SÄLLSKAP och hjälp i bättre familj önsk. elementarbildad flicka ur tjänstemannafamilj plats. Kunnig i enklare matlagning och sömn. samt något musik. Önskar anses som familjemedlem. Benäget svar under adr. »Värmländska», Iduns exp.

20-ÅRIG NORRLÄNSKA (prästdotter) med realskoleex. o. 1-årig sjukvårdskurs, önsk. privatvård. Hjälp gärna till med skrifgöromål. Sv. t. »Höstens 1916», Gnarp p. r.

MUSIKALISK flicka, 23 år, som genomgått hushållskurs söker plats, helst i Sthlm, att deltaga i husl. göromål ell. som barnsköterska. Sv. till »A. B. Familjemedlem», Iduns exp.

22-ÅRIG landbrukaredotter önskar komma i verkligt god familj där tillfälle gifves att lära matlagning. Sv. t. »Familjemedlem», p. r. Hesselholm.

Skånska

fr. godt hem önsk. plats i bättre familj. Är kunnig i husl. göromål, handarb. och sömnad. Tacks. för sv. t. »Hjälp o. sällskap», Marieholm p. r.

Examinerad Kindergartelärarinna

önskar anställning vid folkkindergarten barnhem el. i fam., där husmoder saknas, såsom uppfostrinna åt barn. Sv. t. Sv. Dagbl. exp. under sign. »Barnkär och ordningsfull».

En 17-års flicka,

som genomgått 8-klassigt lärov. o. har någon undervisningsvana, önsk. till hösten plats som guvernant ell. som hjälp vid läxläsning. Är äfven villig hjälpa till med förek. göromål. Sv. till Postfack 42, Falsterbo.

INACKORDERINGAR.

EN FLICKA, som läser 4:de klassens kurs önskas till kamrat åt egen. Referenser önskas o. gifvas. Seminariebildad lärarinna. Härlig trakt i Värmland. Svar till »Chefsfamilj», Iduns exp. f. v. b.

I KLASSE KINDERFRAULEIN ist auf dem Lande in Värmland für drei Kinder gewünscht. Zutritt erste Nov. Antwort mit Zeugnissen zu Frau Louise Jansson, Munkfors.

INACKORDERINGAR emottages på herrgård vid skog, nära Mälaren. Piano, tennis, stor trädgård. 85 kr. delat rum. Svar till »Verkliga landet» Iduns exp. f. v. b.

NÄRA STOCKHOLM KUNNA ETT par barn få läsa 1:sta och 6:te klassens kurs för lär. med högre komp. Sv. t. »Kamrater» und. adr. S. Gumaelii Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

SKOLGOSSE EL. SKOLFLICKA erhåller god inackordering i bildad familj, 10 min. resa utanför Stockholm. God omvårdnad. Hjälp med läxläsning, om så önskas. De bästa ref. Pris pr mån. 70 kr., om rum delas med egen son eller dotter. Svar till »Skolbarn» under adr. S. Gumaelii Annonnsbyrå Stockholm f. v. b.

TVÅ GOSSAR om 8 o. 10 år mottagas för underv. tillsammans med två jämnåriga i sömländsk prästgård. Sv. till Yngerstrand, Björkvik.

INACKORDERING för tvenne unga flickor med delat rum kan erhållas hos fru M. Planting-Gyllenbåga. Artillerigratan 28 A III. A. T. 222 23.

I TREFLIG PRÄSTGÅRD på landet, där tillfälle gifves att lära hushållsgöromål samt moderlig omvårdnad kan erhållas önskas inackordering för en ung flicka. Sv. med prisuppg., ref. m. m. märkt »God omvårdnad 1916», insändes till Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

LARVIKS BAD, Larvik. Sjögyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni-31 aug. Tillskrif Öfverläkaren Dr. Knudtzon, Kristiania, eller Badanstalten direkt.

FOR BROSTSJUKA.

Solgården, B. o. r. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr G. Lundskog. Föreståndarinna: Sjuksköterskan Torä Strömsten.

DOKTORINNAN VILMA ERIKSSON

Hvilo hem, beläget 15 min. skogs promenad från Arvika. Inackorderingpris kr. 350 pr dag, 80 å 90 kr. för mån. Bröstklena mottagas ej. Adr. Högåsen, Arvika.

FURUDALS PENSIONAT.

Gammal bruksherrgård i v. a. Dalarna. Skogrik, hög trakt, (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt o. fiske. Rek. såsom utm. rekreationsort. Uppl. Sv. Tur-fören. eller fru G. Wuttke, Furudal. Rikst. Furudal 2 C.

I Smålands högland

mottager Traheryds Gårds Pensionat gäster året om. Sunt och härligt läge. 175 m. ö. h. Stora vackra rum. Ljus hall m. öppen spis. Salong m. piano. Centraluppvärming m. m. Härliga skogspromenader i park utefter Lagan. Fina cykelvägar i alla riktrningar. Beläget invid kyrkan, 5 min. från station. Jakt och fiske. Bilgarage. Rikst. Traryd 21 A (via Strömånns Bruk) Förfrågningar besvaras omgående af Fru Jenny Mattsson, adr. Traryd.

I verkligt godt hem

i Sthlm med soligt läge strax invid Odenplan mottagas till hösten i och för inackord. en flicka att dela rum med 17-årig kvinnl. stud. De finaste ref. kunna lämnas. Svar till »God omvårdnad och tillsyn», Iduns exp. f. v. b.

I godt hem på landet

mottagas till inackordering två friska, välartade barn till sällskap och täflan med egna barn vid undervisningen i hemmet (för lärarinna med högsta kompetens) i 1:a årskursen af elementarlärov. f. gossar och i 5:te (elementarlärov. f. flickor). Ref.: Professorskan H. Högbom, Upsala och disponent H. Brundin, Gimo Bruk. Disponent A. Dellevik, Dannemora grufvor.

Leksand.

Tibble Pensionat rekommend. Se Hvilo- och kurorter.

I solig, tyst våning

med alla nutida bekv., hiss, badrum m. m. kan god inack. erh. ensamt eller deladt rum. Svar till »Central läge», Iduns exp. Riks 10462.

ETT igång varande komfortabelt sjuk- eller vilohem i Stockholm eller landsorten önskas öfvertagas. Svar till »Vilohem», Iduns exp. f. v. b.

HVAR FINNS NÅGON PLATS, hälst i sydliga delen af Sverige för att utbilda sig till barnsköterska? Huru länge varar en kurs? Hvad kostar den? Behöfs några särskilda rekommendationer för att söka inträde. Anskaffas platser efter genomgången kurs? Tacksam för svar »25-åring», Iduns exp.

Inget konststycke

är att blifva belåten, då man erhåller så goda varor och billiga priser, som vi lämna alla våra kunder. Där till kommer fördelen av att få välja bland ca 11,000 olika artiklar i vårt lager.

Åhlén & Holm, Stockholm.

VÅRA SMÅ "SLITVARGAR"

behöfva nya kläder nu till sommaren!

PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BARNGÄRDEROBEN"

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande.

Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: halfår 1:60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till

Iduns Expedition, Stockholm.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Dr Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NEURVUSKJUDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen

afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Kurs i massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr E. Kleens

kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer och herrar) börjar den 2 okt. kl. 10 f. m. No 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress Engelbrektsgratan 43 B, II.

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Vid Prof. Unmans Institut

börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik.
Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Lait Antéphélique

(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräckar, leverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. Franska Parfymermagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm. Hofleverantör.

Afmagringsväsk

— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4:50 + porto. Förs. disk. Franska Parfymermagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förkunskap.
Sommarkurs | Handelskurs | Gymnasialkurs
10/6—10/6 | 10/6—10/12 | 10/6—10/6
Begär prospekt!

Misspyrdande hårväxt utrotas med Trianonpasta

utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk beh. Anv. dagl. med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr. Till landsorten mot postförskott. utan ang. av innehåll. Maria Enquist, Institut för skönhetsvård och Plastiska Operationer, Biblioteksgatan 6—8, Stockholm. R. 160 68, A. 226 62.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hårmedel och överträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhå les hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfärer.

S:ta Birgitta-Skolan

Regeringsg. 19—21. Stockholm.
RIKS TEL. 141 08. ALLM. TEL. 51 90.

Undervisning i Klädsömnad, Fransk llnnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetssöm, och Filet ancien, monteringar m. m. 6 frielever. Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. Anmälningar till höstterminen som börjar 1 sept. göres under Aug. månad skriftligen. Prosp. på begäran.

Emmy Kylander,
elev af Worth o. Bernard, Paris.

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkläder, skjortor, barnkläder.
Kurserna börja åter 12 sept. varefter elever dagligen mottagas.
Prospekt på begäran.

Karin Egnér. **Eva Egnér.**
R. T. 85 30. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 210 04.
Före 12 september är adressen **Asarum,** Blekinge. Riks Karlshamn 800.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Grundad år 1902.

Kursen för unga bildade flickor, som omfattar 3 1/2 mån., börjar fredagen den 1 September kl. 12 midd.
Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,

Klarabergsgatan 40, 5 tr. hiss.
Rikstel. 20 85. Stockholm. Sthlmstel. 93 02.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension

i Djursholm börjar en ny Husmoderskurs på tre månader den 15:de sept. I den ingår Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd, Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria, samt besök i Stockholms Museer under sa kunnig ledning. Rikliga tillfällen till nöjen, sport och idrott. Fina referenser. Begär prospekt. Adr. Villa Hult, DJURSHOLM. (Cirka 15 minuters resa från Stockholm).

Nobynäs Hushållsskola.

Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bilj. de flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, belägen i vacker trakt på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon Frinnaryd 5.

Maltestorps Helpension för flickor, Särö,

börjar sitt 12:te arbetsår den 7 sept. 1916.

Elementarskola. Fortsättningskurser

i språk. Franska och engelska äro talspråk inom pensionen. Språklärarynnorna äro infödda utlänningar. Prosp. på begäran.
D. Dyrssen.

Strängnäs Hushållsskola.

12 arbetsåret. Husmoderskurser: 4 sept.—18 dec. samt 20 jan.—20 maj. Grundlig och praktisk undervisning. Godt hemlif. Ex.lärarynna. Prospekt och referenser genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Språk- och Hushållsskolan Fleurie

börjar sin hösttermin den 1 inst. Sept. Prospekt på begäran.
ROSA LÖNNIES, Fleurie p. Linköping.

Uppsala Hushållsskola

— Svartbäcksgatan 12 —

börjar det 33:de arbetsåret den 1 Okt. 1916. Grundlig och praktisk undervisning omfattande uppköp af matvaror enklare, och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar, af bär, frukt, grönsaker och kött. Olika kurser.
Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinnan under ofvanstående adress.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.

Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarynna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengörning, tvätt och strykning, vården af linne o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och llnnesömnad för hand och på maskin, tillklipping, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom Samaritkurs. — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar 15 sept. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinnan

Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

MÄRKET MARKATTAN

(MONKEY BRAND)

TVÄTTAR
ICKE
KLÄDER.

VÄRLDENS FÖRNÄMSTA SKURPUTSTVÅL

— FÖR ALLMÄN RENGÖRING I HUSHÅLLET —

RENGÖR OCH PUTSAR PÅ EN GÅNG

ALLA SLAGS

METALLER, GLASVAROR, STENGODS

EMALJVAROR, LINOLEUM OCH MÅLADÉ YTOR.

Birgitta-Skolans Väv-Avdelning.

Beridarehansgatan 17.

Undervisning i praktisk väfning, omfattande alla svenska vävsorter vävda hälsömmar samt skolans speciella teknik.

Teoretisk kurs i väfning.
Betyg efter genomgående fullständig kurs. Ny termin 1 sept. Anmälningar mottagas skriftligen eller i skolans lokaler.

Riks Norr 8 98. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.

Elfkullens Husmodersskola Jemshögsby, börjar sin höstkurs 20 Sept. Undervisn. i finare och enkl. n atlagning, konserv, bakning, väfnad och handarb. m. m. Prosp. mot dubbelt porto. Fröken Selma Gustafson, föreståndarinnan adr. till 1:a Sept. Smedby.

Örebro Kindergartenseminarium,

Rikstelefon 19 20.

Grundliga teor. prakt. kurser. Utbildning för Kindergartan, hem, barnhem, barnkrubbor o. d. Höstterminen börjar 15:de nästkommande Sept. Goda platser anskaffas. Prospekt på begäran.

Maria Kjellmark.

Nya Elementarskolan för flickor (Ahlströmska Skolan).

29 Kommendörsgatan, Stockholm.

Småskola, Elementarskola med normalskolekompetens. Gymnasium med dimissionsrätt. Anmälningar skriftligen till 16 Aug., därefter även i skolans lokal.

Anna Ahlström, fil. dr.

Ellen Terserus.

Ny hushållskurs

15 Sept.—20 Dec.
80 kr. i mån. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, S.m.l. Burseryd.

KLÄDDENS HUSMODERSSKOLA

NYLAND (vid Ångermanälven).
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinnan Fru Sigrid Ödlund, Nyland.

KURSER I Linne- och Klädsömnad, Barnkläder, Knyppling och Konstsoömnad.

Höstterminen börjar 15 sept. Prospekt på begäran.

Sara Samuelsson,
N. Fogelbergsgatan 4, Göteborg. Tel. 85 74.

Besök Hagaberg pr Jönköping. Rösjö-Skolan

Sådan utbildning — sådan framtid!
Hittills 2,000 elever. Begär prospekt.

Turkiska badet

i Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Idun utgifves denna vecka i A och B.